

Laatutarha

- ohjeisto

versio 2017

Johdanto

Laatutarha-ohjeisto on suomalaisen puutarhatuotannon yhteinen ohjeisto, jonka tehtävänä on varmistaa puutarhatuotteiden turvallisuus, tuotannon mahdollisimman vähäinen ympäristökuormitus ja työntekijöiden hyvät työolot.

Laatutarha-ohjeiston tehtävänä on vahvistaa yritysten hyviä viljelykäytäntöjä ja näin lunastaa asiakkaiden ja kuluttajien odotukset suomalaisten kasvistuotteiden turvallisuudesta. Vaatimusten avulla varmistetaan lisäksi se, että työntekijöiden työturvallisuus on korkeatasoista ja yrityksen lähiympäristön kuormitus mahdollisimman vähäistä. Laatutarha-ohjeisto sisältää myös kohtia, joiden tavoitteena on luoda käytäntöjä yrityksen toiminnan arviointia ja kehittämistä varten. Laatutarha-ohjeisto sisältää lainsäädännön viimeisimmät muutokset sekä niitä kotimaisen puutarhatuotannon hyviä käytäntöjä, joiden avulla voidaan varmistaa tuotteiden puhtaus ja turvallisuus. Laatutarha-ohjeisto voidaan mieltää työkaluksi, joka auttaa puutarhayritystä täyttämään markkinoiden odotukset ja lainsäädännön edellyttämät kirjaukset ja toiminnot.

Kansallinen hyvän tuotannon ohjeisto

Laatutarha-ohjeisto 2017 on päivitetty versio aiemmin ilmestyneestä Laatutarha-ohjeistosta, versio 2013. Tässä päivityksessä on huomioitu 1.1.2017 mennessä muuttunut lainsäädäntö. Ohjeisto on Eviran toimesta arvioitu elintarvikelain nojalla kansalliseksi hyvän käytännön ohjeeksi. Samalla Evira on myös tarkastanut kasvinterveyttä ja lannoitteita koskevat kohdat.

Tuotantovaatimukset

Laatutarha-ohjeiston kohdat on jaettu kahteen eri tasoon: pakolliset ja suositukset. Pakollisten vaatimusten on yrityksessä aina täyttyvä. Pakolliset kohdat on merkitty punaisella värillä ja P-kirjaimella. Suosituksista yrityksen on täytettävä vähintään viisi eri kohtaa. Täytettävät suositukset yritys voi valita vapaasti. Suositukset on merkitty vihreällä värillä ja V-kirjaimella.

Kohdat, jotka eivät koske koristekasveja taikka taimituotantoa, on merkitty rastitulla kukkasymbolilla.

Euroopan unionissa laadittu itujen tuotannon oma säädöspaketti ohjeistuksineen tuli voimaan 1.7.2013 kaikissa jäsenmaissa. Itujen tuotanto oli Suomessa tätä ennen luokiteltu elintarvikehuoneistotoiminnaksi, mutta se katsotaan nykyisin elintarvikevalvontaviranomaisen hyväksynnän vaativaa alkutuotantoa. Säädöksissä asetetaan vaatimuksia tuotantotiloille,

siementen ja itujen jäljitettävyydelle ja tuonnille sekä itujen mikrobiologisille tutkimuksille. Säädökset koskevat vain idätettyjen siementen eli itujen tuotantoa, ei versojen tuotantoa.

Pelkästään itujen tuotantoa koskevat kohdat on merkitty itusymbolilla.

Viljelijä sallii Kotimaiset Kasvikset ry:n valtuuttaman osapuolen tekemään tuotannon ja tuotteiden arvioinnin ja seurannan niiltä osin kuin se koskee tätä ohjeistoa. Auditointisäännöt ja laatukriteerit on julkaistu Internetissä osoitteessa www.puutarhaliitto.fi kohdassa Järjestelmällinen laatu työ.

Käyttöoikeus ohjeistoon ja sirkkalehtimerkkiin

Kotimaiset Kasvikset ry:n hallinnoiman laatumerkin (sirkkalehtimerkki) käyttö edellyttää Laatutarha-ohjeiston noudattamista sirkkalehtimerkillä merkittyjen tuotteiden tuotannossa. Kotimaiset Kasvikset ry omistaa Laatutarha-ohjeiston käyttöoikeudet ja hallinnoi sitä. Kotimaiset Kasvikset ry varaa oikeuden muuttaa ja päivittää tätä Laatutarha-ohjeiston versiota. Viimeisin päivitetty versio on Puutarhaliiton nettisivuilla.

Kotimaiset Kasvikset ry hallinnoi suomalaisen puutarhatuotannon yhteistä laatumerkkiä (sirkkalehtimerkki).

Laatumerkin käyttöoikeus voidaan kirjallisesta hakemuksesta myöntää Suomessa kasvixia viljelevälle ja/tai suomalaisia kasvixia pakkaavalle yritykselle. Vastuu laadusta on pakkaajalla ja näin ollen kasvixia välittävät yritykset eivät voi saada laatumerkin käyttöoikeutta. Yrittäjä täyttää yhdistyksestä tilatun tai nettisivuilla tulostetun sopimuslomakkeen. Allekirjoitettu sopimuslomake palautetaan Kotimaiset Kasvikset ry:lle, jonka hallitus käsittelee kokouksessaan. Hyväksytty sopimus palautetaan yrittäjälle. Sopimuslomake on osoitteessa www.kasvikset.fi, kohdassa Viljely | Sopimus laatumerkin käytöstä.

Lisätietoja ja tukimateriaaleja

Puutarhayrittäjille on koottu tukimateriaalia, joka helpottaa Laatutarha-ohjeiston käyttöönottoa. Tukimateriaali sisältää lomakemalleja, ohjeita ja artikkeleita. Tukimateriaali on Internetistä osoitteessa www.kasvikset.fi kohdassa Viljely sekä osoitteessa www.puutarhaliitto.fi kohdassa Järjestelmällinen laatu työ.

Kotimaiset Kasvikset ry, Viljatie 4 C, 00700 Helsinki, puh. (09) 584 166, www.kasvikset.fi.

Sisällysluettelo

Johdanto

A. Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet

| Kohdat A1 – A9

B. Viljely

| Kohdat B1 – B29

C. Korjuun jälkeiset toimenpiteet ja kaupan pitäminen

| Kohdat C1 – C20

D. Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset

| Kohdat D1 – D18

E. Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö

| Kohdat E1 – E16

A. Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet

Viljelypaikka sekä tuotantotilat ja -olosuhteet valitaan ja luodaan mahdollisuuksien mukaan sellaisiksi, että kasvintuhoojien ja ihmisille vaarallisten patogeenien sekä kemikaalien esiintymisriski on mahdollisimman vähäinen. Kasvihuoneen viljelyolosuhteita on voitava säätää kasvien vaatimuksia vastaaviksi ja täten vähentää kasvitautilien ja tuhoeläinten elin- ja esiintymismahdollisuuksia. Säännöllisillä huoltotoimilla varmistetaan toiminnan jatkuvuus ja turvallisuus.

A1	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Viljelypaikan riskiarviointi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Onko viljelypaikan riskiarviointi tehty ja tulokset otettu huomioon?</p> <p>Löytyvätkö tarpeelliset jäämäanalyyisit?</p> <p>---</p> <p>Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin – koskee kaikkia viljelijöitä. IPM- lainsäädäntö velvoittaa viljelyhistorian selvittämiseen.</p> <p>---</p> <p>Näyttö: tarpeelliset jäämäanalyyisit on näytettävä ja laadittava viljelypaikan riskinarviointi</p>	<p>Kaikista (myös vuokraamista) käytettävistä viljelypaikoista on selvitettävä ja arvioitava ainakin seuraavat viljelyriskit vähintään kolmelta vuodelta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • peltolohkon tai tuotantopaikan aikaisempi käyttö • jos tuotantopaikassa on viljelty koristekasveja ennen kasvien viljelyn aloittamista on otettava jäämäanalyysi pohjamaasta • peltolohkon tai tuotantopaikan mahdollinen läheisyys saastuntalähteisiin (liikenne, raskas teollisuus, kaatopaikka, kaivostoiminta tms.) • lohkon tai tuotantopaikan mahdollinen sijainti pohjavesialueella • mahdolliset vaarallisten kasvintuhoojien torjuntapäätökset • tuotantopaikan soveltuvuus kyseisen kasvin viljelyyn • puhdistamolietteen käyttö viiden viime vuoden aikana • Jos puhdistamolietettä on levitetty peltoon, kasviksia voidaan viljellä tällä loholla aikaisintaan viiden vuoden kuluttua lietteen levityksestä • peltolohkon kadmiumkertymä lannoitevalmisteiden käytöstä (saa olla enintään 7,5 g Cd/ha 5 vuoden kertymänä). <p>– MMMa 7/2012 Integroidun torjunnan periaatteista – MMMa 12/12, muutos MMM:n asetukseen 24/11 – MMMa 24/11</p>			
	P	 <p>Onko valvontaviranomaisen kirjaama asiakirja idättämön hyväksymistarkastuksesta?</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee vain itujen tuotantoa</p> <p>Hyväksymisvaatimus ei koske pienimuotoista itujen tuotantoa. Pienimuotoiseksi katsotaan toiminta, jossa ituja myydään kuluttajille enintään 5 000 kg/v tai vähittäiskauppaan enintään 5 000 kg /v. Kyse ei ole yhteismäärästä, vaan jos kumpi tahansa määrä ylittyy (esimerkiksi myydään suoraan kuluttajille 7 000 kg ja vähittäiskauppaan 3000 kg), toiminnan ei enää katsota olevan pienimuotoista.</p>	<p>Idättämön hyväksyminen</p> <p>Itujen tuotanto on elintarvikevalvontaviranomaisen hyväksynnän vaativaa alkutuotantoa.</p> <p>Uudet idättämöt hakevat oman kuntansa elintarvikevalvontaviranomaiselta alkutuotannon hyväksyntää. Elintarvikealan toimijoiden vastuulla on hyväksyttävä idättämönsä.</p> <p>Työvälineiden on oltava asianmukaisia ja huollettavia ja niiden puhdistukseen ja säilytykseen on oltava asianmukaiset tilat. Käytettävissä on oltava riittävästi talousvettä. Tilat ja välineet on pidettävä puhtaana ja tarvittaessa desinfioitava. Lisäksi on noudatettava määräyksiä henkilökunnan hygieniasta ja itujen hygieenisestä kuljettamisesta.</p> <p>– (EY) nro 852/2004 (yleinen hygieniasetus), liite I – (EU) nro 210/2013 iduntuotantolaitosten hyväksymisestä – MMM:n tiedote 12.1.2017</p>		

A3	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Omavalvonta	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
  P	<p>Onko yrityksessä ajan tasalla oleva omavalvontakuvaus? ---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee syötäviä tuotteita ---</p> <p>Näyttö: ajan tasalla oleva kirjallinen omavalvontakuvaus</p>	<p>Yrityksen on laadittava kirjallinen omavalvontakuvaus siitä, miten tuoteturvallisuusriskejä hallitaan. Omavalvontakuvaus on päivitettävä tarvittaessa. Kirjallisessa kuvauksessa on selostettava ainakin seuraavat toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuotantotilojen, pakkaamon ja varaston puhtaanapito • laitteiden ja kuljetusvälineiden puhtaanapito, tuotteiden puhtauden tarkkailu • kastelu- ja pesuveden tutkimukset sekä aistinvarainen tarkkailu • lintujen, jyräjien ja hyönteisten torjunta tuotantotiloissa, pakkaamossa ja varastossa • jätteiden varastointi ja käsittely • yrityksen tulevan kasviaineksen tarkistaminen ennen siirtoa tuotantopaikalle • kasvinsuojeluaineiden, lannoitteiden ja muiden lannoitevalmisteiden käyttö ja varastointi sekä • henkilöstön perehdyttäminen elintarvikehygieniaan. <p>– Elintarvikelaki 23/2006 – MMMa 1368/2011 elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygienia-asetus – (EY) nro 852/2004 (yleinen hygienia-asetus)</p>			
A4	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Huoltotoimet / Peseytymismahdollisuudet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Onko käsien puhtaanapidosta huolehdittu asianmukaisin ohjein ja puhtaanapitomahdollisuuksin? ---</p> <p>Laatutarkistus, kaikille pakollinen ---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yrityksen käymälöiden ja suihkutilojen tulee olla asianmukaiset ja niiden puhtaudesta ja siisteydestä on huolehdittava säännöllisesti. • Kädet on voitava pestä asianmukaisesti (käytössä puhdas vesi, hajustamaton nestesaippua, kertakäyttöpöyhykkeet). • Käsienpesuohje työntekijöille ymmärrettävässä muodossa on kiinnitettävä sopivaan paikkaan (esim. käymälän oveen). • Käsien puhtaanapitomahdollisuus on järjestettävä käymälätilojen lisäksi etäällä oleville tuotantopaikoille, joissa työskenneltäessä kosketaan syötävien tuotteiden pintaan (esim. sadonkorjuun yhteydessä). 			
A5	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Huoltotoimet / Puhtaanapito	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
  P	<p>Onko puhtaanapidosta huolehdittu asianmukaisesti?</p> <p>Onko pintojen puhdistusvesi aistinvaraiselta laadultaan elintarvikkeiden tuotantoon sopivaa? Huom! Itujen tuotannossa tiukemmat vaatimukset, vrt. kohta B2</p> <p>Käytetäänkö elintarviketuotantoon hyväksytyjä puhdistus- ja desinfointiaineita?</p> <p>Jos koneet ja laitteet ovat kontaktissa elintarvikkeiden kanssa, käytetäänkö niissä elintarviketuotantoon soveltuvia voiteluaineita? ---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus, koskee syötäviä tuotteita ---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen ja kirjallinen omavalvontakuvaus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tuotteiden kanssa kosketuksissa olevien kierrätettävien pakkausten sekä laitteiden ja pintojen puhdistamisesta huolehditaan. säännöllisesti ja näin estetään tuotteiden likaantuminen ja altistuminen mikrobeille • Hoitotyökalujen säännöllisellä desinfioinnilla estetään taudinaiheuttajien leviäminen kasvusta toiseen. • Koneissa ja laitteissa, joilla käsitellään elintarvikkeita, käytetään elintarvikekäyttöön soveltuvia voiteluaineita. • Elintarvikkeiden kanssa kosketuksissa olevat pinnat ja hoitotyökalut pestään ja/tai desinfioidaan vain elintarvikekäyttöön soveltuvilla pesuaineilla. • Pesu- ja desinfointiaineet on aina huuhdeltava huolellisesti pois puhtaalla vedellä elintarvikkeiden kanssa kosketuksissa olevilta pinnoilta jäämien estämiseksi. • Alkutuotannossa puhdistamiseen käytettävä vesi ei saa siinä määrin sisältää vierasta hajua, makua eikä myöskään pieneliöitä, loisia tai vieraita aineita, että se voisi vaarantaa tuotteiden ja niistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuutta. 			

A6	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Pakkaamotilat / Sirpalesuojaus	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko lasin tai kovan muovin joutuminen tuotteisiin ja tuotepakkauksiin estetty? --- Lakisääteinen vaatimus, koskee syötäviä tuotteita --- Näyttö: silmämääräinen todentaminen ja suullinen selvitys	Pakkaamotiloissa vierasesineiden joutuminen tuotteisiin tai tuotepakkauksiin on estettävä. • Pakkaamotiloissa loisteputki- ja hehkulamput suojataan siten, että lampun rikkouduttua lasinsirpaleet eivät päädy tuotteisiin tai tuotepakkauksiin, tai vaihtoehtoisesti otetaan käyttöön siivous- ja toimintaohjeet lasin tai kovan muovin rikkoutumisen varalle. – (EY) nro 852/2004 (yleinen hygienia-asetus)			
A7	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Huoltotoimet / Vaa'at	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Onko yrityksessä käytettävät vaa'at varmennettu vaatimusten mukaan? Suoritetaanko vaakojen omavalvontatarkastus viikoittain myyntisesonkien aikana? --- Lakisääteinen vaatimus – koskee kaikkia --- Näyttö: silmämääräinen todentaminen, kirjallinen varmennusleima (tarra) sekä suullinen selvitys omavalvonnasta	• Vaa'oilta, mittareille ja antureille tulee tehdä säännöllinen huolto sekä varmennus. • Vaa'at on varmennettava vähintään kolmen vuoden välein Tukesin hyväksymän tarkastuslaitoksen toimesta. • Lisäksi tehdään vaakojen omavalvontatarkastus punnuksilla ja taaraustarkistus vähintään viikoittain myyntisesonkien aikana. – Vakausasetus – Mittauslaitelaki 707/2011			
A8	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Huoltotoimet / Kasvinsuojeluruiskut	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	Tarkastetaanko kasvinsuojeluruiskut ennen kauden/käytön alkua? Onko käytetty ruisku hyväkuntoinen ja turvallinen käyttää? Puhdistetaanko ruisku käytön jälkeen? Onko testattava levitysväline testattu vaaditun aikataulun mukaisesti valtuutetulla testaajalla? --- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin – koskee kaikkia yrityksiä, jotka käyttävät kasvinsuojeluaineita --- Näyttö: testattavan levitysvälineen kirjallinen hyväksymismerkintä, sekä suullinen selvitys ruiskun puhdistuksesta ja omavalvontatarkastuksesta	Kasvinsuojeluaineita saa levittää vain tähän tarkoitukseen sopivilla, hyväkuntoisilla ja turvallisilla välineillä. Levitysvälineet on puhdistettava käytön jälkeen. Ruiskun toiminta tarkastetaan säännöllisesti vähintään kerran vuodessa ja näin varmistetaan, että laite toimii oikein. Ruiskuista tarkistetaan viiden minuutin vesiruiskutuksella ainakin suutinten toiminta, ruiskutusaine sekä liittimet ja letkut mahdollisten vuotojen varalta. Suoritettu omavalvontatarkastus kirjataan. Ammattimaiseen kasvinsuojeluaineiden levitykseen saa käyttää vain levitysvälineitä, joiden asianmukainen toiminta on varmistettu MMM:n asetuksella annetun aikataulun mukaisesti viranomaisen hyväksymällä testausmenettelyllä (testausvelvoite koskee vain niitä ruiskuja jotka kuuluvat testauksen piiriin, - lisätietoja Tukesilta). Levitysvälineen testauksesta laaditaan pöytäkirja, ja hyväksytyt levitysvälineet merkitään hyväksymismerkinnällä. Ruiskun testaustodistusta on säilytettävä vähintään viisi vuotta. – Laki kasvinsuojeluaineista 29.12.2011/1563 – MMM:n a 4/2016			

A9	Viljelypaikka, tuotantotilat, laitteet ja huoltotoimet	Huoltotoimet / Huoltokirjanpito	Täyttykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
V	<p>Onko tuote- ja työturvallisuuden kannalta oleellisten koneiden huoltokirjanpito kunnossa?</p> <p>---</p> <p>Laatutarhasuositus</p> <p>---</p> <p>Näyttö: muistiinpanot huoltotoimista</p>	<ul style="list-style-type: none"> Yrityksessä huolehditaan, että koneet ja laitteet ovat turvallisia käyttää. Oleellisia huollettavia koneita ja laitteita ovat esimerkiksi trukit, traktorit, kuorma-autot, kuljettimet, nostolaitteet, hoitotyövaunut sekä jäähdytyslaitteet. Huollon yhteydessä tarkistetaan, että suojalaitteet ovat kunnossa ja paikallaan. Huoltokirjaukset säilytetään siten, että tehdyt toimenpiteet voidaan tarkastaa niistä myöhemmin. Kirjaukset säilytetään vähintään kaksi vuotta. 			

B. Viljely

Maata kalkitaan, kasvustoa lannoitetaan ja kastellaan viljelykasvin tarpeen mukaisesti, jotta ravinteiden hyväksikäyttö olisi tehokasta ja huuhtoutuminen ympäristöön vähäistä. Erilaisin toimin pyritään mahdollisimman tehokkaaseen kasvitautilien ja tuholaisten esiintymisen ennaltaehkäisyyn. Toteutetut torjuntatoimet perustuvat aina todettuun tarpeeseen ja ne tehdään tarkasti kohdentaen. Yrityksissä pidetään kirjaa tuotannollisista toimenpiteistä, mikä mahdollistaa viljelytoimien vertailun ja arvioinnin tuotannon kehittämiseksi.

B1	Viljely	Kasteluveden laatu	Täyttykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
	 <p>Viljelyssä on varmistuttava kasteluveden soveltavuudesta kasteluun. Onko veden mikrobiologinen laatu analysoitu, jos kasteluvesi päätyy syötävien kasvinosien pinnalle?</p> <p>Ovatko analyysitulokset tallella?</p> <p>Onko vesitutkimuksen tulokset säilytetty lain edellyttämän ajan?</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee syötäviä tuotteita.</p> <p>---</p> <p>Näyttö: tutkimustulokset, kirjallinen omavalvontakuvaus</p>	<p>Mikään kasteluun käytetty vesi (myös kierrätetty kasteluvesi) ei saa siinä määrin sisältää vierasta hajua, makua eikä myöskään pieneliöitä, loisia tai vieraita aineita, että se voisi vaarantaa tuotteiden ja niistä saatavien elintarvikkeiden turvallisuutta. Sellainen kasteluvesi, joka kastelussa päättyy suoraan kasvin syötävien osien pinnoille, on tutkittava vähintään kolmen vuoden välein sekä ennen kaivon tai muun oman vesilähteen käyttöönottoa. Vedestä on tutkittava vähintään Escherichia coli -bakteerien pitoisuus sekä suolistoperäisten enterokokkien määrä. Lisäksi on tutkittava väri ja haju sekä luonnonvesistä syanobakteerien esiintyminen. Tutkittu kasteluvesi ei saa sisältää Escherichia coli -bakteeria yli 300 pmy/100 ml, suolistoperäisiä enterokokkeja yli 200 pmy/100 ml, poikkeavaa väriä tai hajua taikka sinilevien massasiintymää.</p> <p>Vesitutkimukset on tehtävä hyväksytyssä omavalvontalaboratoriossa, viranomaisnäytteitä tutkimaan hyväksytyssä laboratoriossa tai kansallisessa vertailulaboratoriossa. Tutkimuksen lisäksi on veden käyttäjän aistinvaraisesti arvioitava veden väriä ja hajua.</p> <p>Tutkimukset on tehtävä ennen veden käyttöönottoa, esimerkiksi ennen uuden vesilähteen kuten kaivon käyttöönottoa. Uusin tutkimustodistus tulee säilyttää siten, että se on pyydettyäessä esitettävissä tai jälkikäteen toimitettavissa valvontaviranomaiselle.</p> <p>Jos käytössä on vesilaitoksen vesi, vettä ei tarvitse tutkia.</p> <p>Huom! Iduilla on omat vaatimukset, katso kohta B2.</p> <p>– MMM 1368/2011 (alkutuotantoasetus)</p>			

B2	Viljely	Veden ja siemenerän mikrobiologinen laatu itujen tuotannossa	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
 <p>P</p>	<p>Onko itujen tuotannossa käytettävälle vedelle ja siemenerälle tehty vaadittavat laboratorioanalyysit? --- Lakisääteinen vaatimus – koskee vain itujen tuotantoa.</p> <p>Vaatimukset siemenerän mikrobiologisista tutkimuksista eivät koske pienimuotoista itujen tuotantoa. Pienimuotoiseksi katsotaan toiminta, jossa ituja myydään kuluttajille enintään 5 000 kg/v tai vähittäiskauppaan enintään 5 000 kg /v. Kyse ei ole yhteismäärästä, vaan jos kumpi tahansa määrä ylittyy (esimerkiksi myydään suoraan kuluttajille 7 000 kg ja vähittäiskauppaan 3000 kg), toiminnan ei enää katsota olevan pienimuotoista. --- Näyttö: tarpeellisten vesi- ja siemenerien tutkimusten analyysitulokset</p> <p><i>(STEC = shigatoksiinia tuottavia E. coli -bakteereita)</i></p>	<p>Itujen tuotannossa käytettävällä vedellä tarkoitetaan siementen pesuun, itujen kasteluun ja kasvatukseen sekä tuotteiden, pintojen, laitteiden ja välineiden puhdistamiseen ja huuhteluun käytettävää vettä.</p> <p>Veden on täytettävä talousveden laatuvaatimukset. Jos itujen tuotannossa käytetään vesilaitoksen toimitamaa talousvettä ja toimijalla on tieto toimitetun veden laadusta, lisätutkimuksia käytetyn veden laadusta ei tarvita, ellei toimijan oma toiminta, esimerkiksi veden kierrätys tai muu käsittely aiheuta tutkimustarvetta.</p> <p>Itujen tuotannossa käytettävästä vedestä on tutkittava alkutuotantoasetuksen (1368/2011) mukaisesti vähintään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (401/2001) pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista liitteen II mukaiset tutkimukset. Tutkimukset on tehtävä ennen veden käyttöönottoa ja sen jälkeen vähintään kolmen vuoden välein.</p> <p>Jokainen siemenerä on testattava ennen käyttöönottoa salmonellan ja STEC:in varalta Eviran ohjeiden mukaisesti. Lisäksi on huomioitava mikrobikriteerijärjestyksen listeriavaatimukset iduille (sellaisenaan syötävä elintarvike) mikrobikriteerijärjestyksen liitteen I kohdan 1.2 tai 1.3 mukaan.</p> <p>– MMMa 1368/2011 (alkutuotantoasetus) – STMa 401/2001 pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista – (EY) nro 2073/2005 elintarvikkeiden mikrobiologisista vaatimuksista – Eviran ohjeet, katso www.evira.fi hakusanoilla "itujen tuotannon mikrobiologiset vaatimukset" – MMM:n tiedote 12.1.2017</p>			
<p>B3</p> <p>P</p>	<p>Viljely</p> <p>Kuuluuko yrittäjä Kasvinsuojelu- ja taimiaineistorekisteriin? Eviran edellyttämä vaatimus – koskee kaikkia yrityksiä --- Näyttö: suullinen selvitys</p>	<p>Kasvimateriaalin turvallisuus</p> <p>Eviran kasvinsuojelurekisteriin on rekisteröidyttävä, jos ammattimaisesti tuottaa, myy tai varastoi kasveja, joiden mukana vaaralliset kasvitaudit ja tuholaiset voivat levitä tai maahantuo tai vie maasta kasvinterveystodistusta edellyttäviä tuotteita. Huom! Koskee kaikkea perunantuotantoa (myös ruokaperuna).</p> <p>Taimiaineiston tuottajat, markkinoijat jne. kuuluvat lisäksi taimiaineistorekisteriin. Rekisteröitymisvaatimus koskee säännöllistä ja jatkuvaa toimintaa. Rekisteriin kuuluvilla yrityksillä tulee olla kasvinsuojeluvastaava, joka tietää kasvinterveys- ja taimiaineistolain vaatimukset kyseiselle tuotannolle.</p> <p>– Lisätietoja: www.evira.fi hakusanoilla "kasvinsuojelu- ja taimiaineistorekisteri" – Taimiaineistolaki 1205/1994 – Laki kasvinterveyden suojelemisesta 702/2003</p>			

B4	Viljely	Kasvimateriaalin turvallisuus	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Tietääkö ja huomioiko yrittäjä viljeltäviä kasvilajeja koskevat terveystoimenpiteet?</p> <p>Onko viljelijä velvollinen käyttämään kasvipassia ja mitä hän vakuuttaa kasviensa osalta kasvipassia käyttäessään?</p> <p>---</p> <p>Eviran asettama vaatimus</p> <p>---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys</p>	<p>On tiedettävä mitä mahdollisia rajoituksia viljeltävien kasvien Suomeen tuomiseksi on, esimerkiksi tuontikiellot sekä kasvipassi- ja terveystodistusvaatimukset</p> <p>Myytavässä taimiaineistossa ei saa olla vaarallisia kasvitauteja tai tuholaisia eikä muitakaan kasvin-tuhoojia (ns. taimiaineistotuhoajat). Jäljitettävyyden vuoksi taimiaineistolla käytetään kasvipassi- ja taimitodistusmerkintöjä.</p> <p>– Kasvipassin, taimitodistuksen ja rekisterinumeron käyttöopas (Eviran julkaisu)</p> <p>– Laki kasvinterveyden suojelemisesta 18.7.2003/702</p>			
B5	Viljely	Viljelymuistiinpanot	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Löytyykö viljelytoimista kaikki tarpeelliset kirjaukset?</p> <p>--</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee kaikkia</p> <p>--</p> <p>Näyttö: viljelymuistiinpanot.</p>	<p>Tilalla tehdyistä viljelytoimista pidetään ajan tasalla olevia muistiinpanoja.</p> <p>Viljelytoimia koskevat muistiinpanot on säilytettävä viisi vuotta.</p> <p>Tuotannollisista toimenpiteistä ja tuotantopanosten määristä tehdään muistiinpanot.</p> <p>Tuotannolliset toimenpiteet voidaan kirjata esimerkiksi lohkokortteihin, joista voidaan jälkikäteen todeta vähintään seuraavat asiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lisäaineistot ja lajikkeet sekä niiden määrä • viljelytoimien ajankohdat • lannoitteet (epäorgaaniset ja orgaaniset) ja liuosväkevyydet • sato kg/m² tai kpl/m², tn/kg tai kg/ha, • kasvinsuojelutoimenpiteistä kohdassa B6 mainitut kirjaukset <p>– Lannoitevalmistelaki 539/2006,</p> <p>– MMM 24/11</p> <p>– MMM 1368/2011 (alkutuotantoasetus)</p> <p>– Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset (opas)</p>			

B6	Viljely	Kasvinsuojelumuistiinpanot	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Löytyykö kasvinsuojelutoimista kaikki tarpeelliset kirjaukset?</p> <p>Löytyykö myös kasvinsuojeluvastaavan (henkilö, joka teknisesti vastaa kasvinsuojeluaineen käyttöpäätöksestä ja annostuksesta) nimi muistiinpanoista?</p> <p>--</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee kaikkia</p> <p>--</p> <p>Näyttö: viljelymuistiinpanot</p>	<p>Tilalla käytetyistä kasvinsuojeluaineista ja torjuntatoimenpiteistä pidetään ajan tasalla olevia muistiinpanoja.</p> <p>Kasvinsuojeluaineita koskevat muistiinpanot on säilytettävä kolme vuotta.</p> <p>Kasvinsuojelutoimenpiteestä on tehtävä ainakin seuraavat kirjaukset:</p> <ul style="list-style-type: none"> • käsitelty kasvi • paikka missä torjunta on tehty (peltolohko tai kasvihuoneosasto) • käsittelypäivämäärä • käytetyn kasvinsuojeluaineen kauppanimi • käyttöväkevyys tai käyttömäärä • varoaika. Varoajan voi myös merkitä torjunta-aineväestön inventointilistaan tai muuhun vastaavaan • selvitys siitä, mihin tarpeeseen kasvinsuojelutyö on tehty eli havainnot rikkakasveista, taudeista ja tuholaista • kasvinsuojelutyön tekijän nimi sekä • kasvinsuojeluvastaavan nimi. <p>– MMMa 7/2012 integroidun torjunnan yleisistä periaatteista</p> <p>– Laki kasvinsuojeluaineista 29.12.2011/1563</p> <p>– Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset (opas)</p>			
B7	Viljely	Kasvinsuojelututkinto	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Onko tilalla nimetty henkilö, joka vastaa kasvinsuojelutoimista, kasvinsuojeluaine-käyttöpäätöksistä ja annostuksista?</p> <p>Onko kasvinsuojeluvastaavalla sekä kasvinsuojelun tekevältä henkilöltä, jos tämä on eri henkilö kuin kasvinsuojeluvastaava, voimassa oleva kasvinsuojeluinventiivitutkimuksen todistus?</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee kaikkia</p> <p>---</p> <p>Näyttö: tutkintotodistus ja vastuuhenkilön nimi viljelymuistiinpanoissa</p>	<p>Kaikilta ammattimaisesti kasvinsuojeluaineita käyttäviltä vaaditaan Tukesin hyväksymän kasvinsuojeluaineiden käsittelyä ja käyttöä koskevan tutkimuksen suorittamista viiden vuoden välein.</p> <p>– Laki kasvinsuojeluaineista 29.12.2011/1563</p>			
B8	Viljely	IPM / Ennaltaehkäisy, kasvimateriaalin terveys	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Tarkastaako viljelijä lisäysaineiston terveyden-tilan ennen siirtoa viljelypaikalle?</p> <p>---</p> <p>Laatutarhavaatimus – koskee kaikkia</p> <p>---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys</p>	<p>Varmistetaan siitä, että tilalle saapuvassa lisäysaineistossa ei ole näkyviä merkkejä tuholaista ja taudeista. Varmistaminen tapahtuu esimerkiksi siten, että ennen kuin lisäysaineisto tai taimet siirretään varsinaiselle viljelypaikalle ne tarkistetaan silmämääräisesti tautien ja tuholaisten varalta.</p>			
B9	Viljely	IPM / Ennaltaehkäisy, lajikevalinta	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Onko viljelijä perehtynyt saatavilla olevien lajikkeiden taudinkestävyyteen ja käyttäkö mahdollisuuksien mukaan kestäviä lajikkeita?</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen IPM -periaate – koskee kaikkia</p> <p>---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys</p>	<p>Viljelyssä suositaan lajikkeita, jotka ovat mahdollisimman vastustuskykyisiä kasvitaudeille ja tuhoeläimille. Lajikevalintoja tehtäessä perehdytään jalostajan antamiin tietoihin lajikkeen kestävydestä kasvitau-teja ja tuholaista vastaan.</p> <p>– MMMa 7/2012 integroidun torjunnan yleisistä periaatteista</p>			

B10	Viljely	IPM -periaatteet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Käytetäänkö viljelyssä ennaltaehkäiseviä torjuntakeinoja, tuhoojien tarkkailua, biologista, mekaanista ja fysikaalista (esim. liekittäminen) torjuntaa ensisijaisina hallintakeinona? --- Lakisääteinen IPM -periaate – koskee kaikkia --- Näyttö: suullinen selvitys</p>	<p>Ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ovat esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • riittävä viljelykierto • hyvä viljelyhygieniä • mahdollisimman hyvin tauteja ja tuholaisia kestävät lajikkeet • kasvihuoneilmaston oikeaoppiset säädöt • säännöllinen tauti- ja tuholaistarkkailu. <p>Jos kasvinsuojeluaineiden käyttö on välttämätöntä, torjutaan kasvintuhoojia sellaisilla aineilla, jotka haittaavat mahdollisimman vähän biologista torjuntaa.</p> <p>– MMM 7/2012 Integroidun torjunnan yleisistä periaatteista</p>			
B11	Viljely	IPM / Ennaltaehkäisy, viljelyhygieniä	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Kasvihuone puhdistetaan ennen viljelyn aloitusta ja viljelyn aikana noudatetaan hyvää viljelyhygieniä. ---- Pakollinen vaatimus joka perustuu lakisääteeseen IPM periaatteeseen, sekä viranomaisvaatimus (Evira) – koskee kasvihuoneviljelijöitä --- Näyttö: suullinen selvitys</p>	<p>Viljelyhygieniasta huolehditaan esimerkiksi seuraavilla toimilla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasvihuoneiden sisäänkäynnin yhteyteen asennetaan desinfiointialtaat jalkineiden puhdistamista varten, • kasvien hoitotyökalut ja tuotantotilat desinfioidaan säännöllisesti ja näin estetään taudinaiheuttajien leviäminen kasvusta toiseen • järjestetään työntekijöiden liikkuminen siten, että kasvintuhoojia siirtyy kasvihuoneesta toiseen mahdollisimman vähän • viljelmä suunnitellaan mahdollisuuksien mukaan niin, että kasvihuoneosastot voidaan tarvittaessa eristää ja blokkihuoneet jakaa osiin kasvintuhoojien leviämisen estämiseksi • viljelmällä suunnitellaan myös toimenpiteet vierailijoista, lainakoneista, taimista ja muusta lisäysmateriaalista aiheutuvien kasvitauti- ja tuholaisriskien pienentämiseksi • orgaanisten lannoitteiden riskittömyys esimerkiksi kasvitautien ja hygienian osalta varmistetaan. 			
B12	Viljely	IPM / Ennaltaehkäisy, viljelykierto	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Noudatetaanko avomaan viljelyssä viljelykiertoa? --- Laatutarhasuositus avomaan viljelyssä --- Näyttö: viljelymuistiinpanot tai kirjallinen viljelysuunnitelma</p>	<p>Kasvikohtaisten suositusten mukaan noudatetaan viljelykiertosuosituksia maan kasvukunnon ylläpitämiseksi sekä tauti- ja tuholaisriskin pienentämiseksi.</p>			
B13	Viljely	IPM / Tarkkailu ja seuranta	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Seurataanko tautien ja tuholaisien esiintymistä jatkuvasti oikea-aikaisen torjunnan varmistamiseksi? --- Laatutarhavaatimus, joka perustuu lakisääteisiin velvoitteisiin --- Näyttö: silmämääräinen todentaminen seurantavälineistä ja/tai dokumentti</p>	<p>Oikea-aikaisen torjunnan varmistamiseksi tautien ja tuholaisien esiintymistä seurataan jatkuvasti. Seuranta voidaan toteuttaa esimerkiksi kasvuston tarkkailulla, feromonipyydyksin, liima-ansoilla ja alueellisilla tai kansallisilla tauti- ja tuholaisseuranta-järjestelmillä. Lisäksi voidaan seurata säätietoja kuten ilman kosteutta sekä lämpösummia ja niiden avulla arvioida torjuntatarvetta.</p> <p>– MMM 7/2012 Integroidun torjunnan yleisistä periaatteista</p>			

B14	Viljely	IPM / Resistenssihallinta	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Onko noudatettu myyntipäällyksen ja/tai muita ohjeita resistenssin kehittymisen ehkäisemiseksi niin, että turvataan kasvin-suojeluaineen tehon säilyminen?</p> <p>---</p> <p>Lakisäateinen vaatimus - koskee kaikkia jotka käyttävät kasvin-suojeluaineita</p> <p>---</p> <p>Näyttö: viljelymuistiinpanot, käyttöohjeet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kasvin-suojeluaineet valitaan siten, että kasvin-suojeluaineille vastustuskykyisiä tuholaiskantoja ei pääse kehittymään. • Tilalla noudatetaan ohjeita siitä, miten eri kemialliseen ryhmään kuuluvia tai eri toimintaperiaatteella vaikuttavia kasvin-suojeluaineita voidaan käyttää. Tehoaineita tai tehoaineryhmiä vaihtelemalla estetään resistenttien tuholaiskantojen syntymistä. • Kasvin-suojeluaineita koskevat muistiinpanot on säilytettävä kolme vuotta. <p>– Laki kasvin-suojeluaineista 29.12.2011/1563 – MMM 7/2012 integroidun torjunnan yleisistä periaatteista – Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset (opas)</p>			
V	<p>Käytetäänkö viljelyssä viljelytekniikkaa, joka vähentää kasvin-suojeluaineiden käyttöä?</p> <p>----</p> <p>Laatutarhasuositus - vapaaehtoisesta kriteeristä saa hyväksynnän, kun yksi tai useampi ohessa luetteluista kohdista täyttyy</p> <p>---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys</p>	<p>Tilalla käytetään viljelytekniikkaa, jonka avulla vähennetään kasvin-suojeluaineiden käyttöä.</p> <p>Tilalla käytetään kasvin-tuhoajien torjumiseksi ensisijaisesti esimerkiksi seuraavia biologisia, mekaanisia ja fysikaalisia menetelmiä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liima-ansoja • petopunkkeja • muita biologisia menetelmiä • harsot ja hyönteisverkot • ilmavat kasvustot • mekaaninen rikkakasvien torjunta • rikkakasvien liekitys • houkutuskaistat • kasvinvuorotus • maanpinnan katteet <p>Huom! Biologisten torjuntaeliöiden tulee olla Eviran hyväksymiä lajeja.</p> <p>– Hyväksytyt lajit, katso: www.evira.fi hakusanoilla "biologisessa torjunnassa tai pölytyksessä hyväksytyt lajit"</p>			
P	<p>Tyhjennetäänkö kasvin-suojelutankin pesuvesi ohjeen mukaan ja mihin?</p> <p>---</p> <p>Lakisäateinen vaatimus, yksilöidään ainekohtaisessa käyttöturvallisuustiedotteessa</p> <p>– koskee kaikkia yrityksiä joissa käytetään kasvin-suojeluaineita</p> <p>---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys</p>	<p>IPM / Kasvin-suojeluriskien vähentäminen, ruiskun pesu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ylimääräinen kasvin-suojeluaineliuos ja tankin pesuvesi hävitetään siten, että siitä ei ole vaaraa lähiympäristölle. • Ennen kasvin-suojelutyötä lasketaan tarvittava liuosmäärä. Jos huolellisista laskelmista huolimatta kasvin-suojeluaineliosta jää yli, levitetään se tarkoitukseen sopivalle mikrobiologisesti aktiiviselle joutomaalle (ei soralle, kiveyksille, sementille, hiekalle) tai biopedille. Tankinpesuasemaa, jossa erillinen pesuvedenkeruujätessäiliö, on mahdollista käyttää myös tähän tarkoitukseen. Ylimääräinen liuos voidaan levittää myös kasvustoon huomioiden kuitenkin se, että sallitut käsittelypitoisuudet eivät ylity. • Tankin pesuvedet käsitellään samalla tavalla kuin ylimääräinen liuos. Ylimääräistä kasvin-suojeluaineliosta tai pesuvettä hävitettäessä on varmistuttava, että liuos ei päädy vesistöön tai viemäri-verkkoon. <p>– Lisätietoja kasvin-suojeluaineiden myyntipäällyksistä ja käyttöturvallisuustiedotteista</p>			

B17	Viljely	IPM / Kasvinsuojeluriskien vähentäminen, pakkausten hävittäminen	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	Hävitetäänkö tyhjat kasvinsuojeluaine-pakkaukset ohjeen mukaan? --- Lakisääteinen vaatimus yksilöidään käyttö-turvallisuustiedotteessa – koskee kaikkia yrityksiä, joissa käytetään kasvinsuojeluaineita --- Näyttö: suullinen selvitys	Kasvinsuojeluaineliuoksia tehtäessä tyhjentyneet kasvinsuojeluainepakkaukset huuhdellaan kasvin-suojeluruiskun painehuuhteluyksikössä huolellisesti vedellä kolmeen kertaan ja kaadetaan huuhteluvesi ruiskun tankkiin (ei viemäriin). Huuhdellut tyhjat kasvinsuojeluainepakkaukset toimitetaan sekajätteen mukana jätekeräykseen. – Jätelaki			
B18	Viljely	IPM / Kasvinsuojeluriskien vähentäminen, varoitusmerkintä	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	Onko kasvinsuojeluaineilla käsitellyt kasvi-huoneosastot merkitty varoitustauluihin, joihin on kirjattu käytetty kasvinsuojeluaine ja milloin tuotantotilaan on jälleen turvallista mennä? --- Lakisääteinen IPM periaate – koskee kaikkia viljelijöitä --- Näyttö: silmämääräinen todentaminen tai suullinen selvitys	Kasvinsuojeluaineilla käsitellyt kasvi-huoneosastot on selkeästi merkittävä varoitustaululla. Käsiteltyjen kasvi-huoneiden tai -osastojen oviin kiinnitettävissä varoitustauluissa kerrotaan, millä aineella osasto tai kasvihuone on käsitelty ja milloin tuotantotilaan on jälleen turvallista mennä.			
B19	Viljely	Kasvinsuojeluainevaraston inventointi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	Löytyykö kasvinsuojeluaineista vuoden sisällä tehty kirjallinen yhteenveto (inventariolista), josta ilmenee aineen nimi ja varastossa oleva määrä? Onko vanhentuneet tai käytöstä poistuneet kasvinsuojeluaineet hävitetty asianmukaisesti varastosta tai vaihtoehtoisesti varastoitu ja merkitty asianmukaisesti? --- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin – koskee kaikkia viljelijöitä --- Näyttö: inventariolista	Kasvinsuojeluainevaraston inventoinnista laaditaan yhteenveto vähintään kerran vuodessa. Vuosittaisen inventoinnin yhteenvedosta on selvittävä vähintään varastossa olevat aineet (koko kauppanimi) ja niiden määrä. Yhteenveto säilytetään vähintään kaksi vuotta. Inventaarion yhteydessä tarkastetaan samalla myös kasvinsuojeluainepakkausten kunto, sillä monet valmisteet sisältävät vahvoja liuottimia, jotka voivat sulattaa reikiä muovi- tai metallikanistereihin pitkään varastoitaessa. Inventoinnin aikana löytyneet vanhentuneet tai käytöstä poistettavat kasvinsuojeluaineet ovat vaarallista jätettä ja käsitellään ja hävitetään sen mukaisesti. – Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset (opas)			
B20	Viljely	Kasvinsuojeluaineiden turvallisuus, hyväksytyt aineet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	Onko tarkistettu, että kasvinsuojeluaine on Tukesin kasvinsuojeluainerekisteristä ja että se on hyväksytty kyseiseen käyttötarkoitukseen? --- Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin – koskee kaikkia yrityksiä, joissa käytetään kasvinsuojeluaineita. --- Näyttö: pikalinkki Tukesin kasvinsuojeluainerekisteriin	Yrityksessä käytetään vain Suomessa hyväksytyjä kasvinsuojeluaineita. Yrityksessä seurataan vähintään vuosittain Turvallisuus -ja kemikaaliviraston julkaisemaa luetteloa, jossa listataan Suomessa hyväksytyt kasvinsuojeluaineet. Kasvinsuojeluainerekisteri julkaistaan myös Turvallisuus- ja kemikaaliviraston Internet-sivulla. – www.tukes.fi hakusanalla "kasvinsuojeluainerekisteri"			

B21	Viljely	Kasvinsuojeluaineiden ja vaarallisten kemikaalien varastointi	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Onko kasvinsuojeluväri vaatimusten mukainen?</p> <p>Onko happojen säilytys asianmukainen?</p> <p>Onko kaikki tarpeelliset käyttöturvallisuustiedotteet olemassa?</p> <p>Onko kemikaalien säilytyspaikat asianmukaisesti merkitty?</p> <p>---</p> <p>Laatutarhavaatimus – koskee yrityksiä, joissa käytetään kasvinsuojeluaineita tai vaarallisia kemikaaleja. Osa vaatimuksista on lakisäätöisiä (kuten säilyttäminen erillään elintarvikkeista ja eläinravinnosta sekä lasten ja haistaeläinten ulottumattomissa sekä aineet säilytettävä alkuperäispakkauksissaan)</p> <p>---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kasvinsuojeluaineet sekä vaaralliset kemikaalit säilytetään erillisessä lukitussa varastossa tai kaapissa, joka on varattu yksinomaan kasvinsuojeluaineille ja vaarallisille kemikaaleille erillään elintarvikkeista ja rehuista. (Happojen säilytyksestä tarkemmin alla). Suosittelava varastolämpötila on +10 - +15 °C, ellei käyttöohjeissa toisin määritetä. Aineet säilytetään niiden alkuperäispakkauksissa ja sijoitellaan siten, että myrkyllisimmät ja nestemäiset aineet ovat alahyllyillä ja muut kasvinsuojeluaineet niiden yläpuolella. Varastossa on oltava hyvä ilmanvaihto. Varastossa ei saa olla lattiakaivoa, tai vaihtoehtoisesti pakkaukset on sijoitettava valuma-altaisiin tai nestetiiviisiin astioihin. Vahinkojen varalle varastossa ja kemikaalien käsittelypaikalla, tulee olla aineiden imeyttämistä varten asianmukaista imeytysainetta (esim. turvetta, hienoa hiekkaa tai sahanpurua). Kasvinsuojeluainevaraston oveen on kiinnitettävä varoituskyltti. <p>Happojen säilytys:</p> <ul style="list-style-type: none"> suojassa trukkiliikenteeltä ja lapsilta astiat varoitusmerkittyinä lähetyksillä hiekkaa tai muuta inerttiä imeytysainetta happojen käyttöohje oltava käytettävissä <p>Lisäksi on huolehdittava siitä, että sekä varaston että kemikaalien käsittelypaikan läheisyydessä on välitön silmähuuhtelumahdollisuus (silmähuuhdepullo tai avaamaton puhdas hiilihapoton ja maustamaton lähdevesipullo tai vesipiste).</p> <p>– Katso kasvinsuojeluaineiden käyttöohjeiden vaara- (H- lausekkeet) ja turvalausekkeet (P-lausekkeet)</p>			
B22	Viljely	Kasvinsuojeluaineiden käyttöohjeiden noudattaminen ja mittavälineet	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Onko kasvinsuojelutöille omat mittavälineet?</p> <p>---</p> <p>Perustuu lakisäätöisiin vaatimuksiin – koskee kaikkia yrityksiä, joissa käytetään kasvinsuojeluaineita</p> <p>---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Kasvinsuojeluaineseoksia tehtäessä noudatetaan pakkauksessa olevia ohjeita ja sekoitusuhjeita.</p> <p>Kasvinsuojeluväriarastossa tai kasvinsuojeluaineiden käsittelypaikalla on oltava tarpeelliset mittavälineet kasvinsuojeluaineseosten tekemistä varten (esimerkiksi vaaka ja nestemittavälineet).</p> <p>– Kasvinsuojeluväriarastojen pakkauksissa olevista käyttöohjeista löytyy tarkemmat tiedot</p>			

B23	Viljely	Lannoitussuunnittelu	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Perustuuko avomaan viljelyn lannoitus maa-analyysin pohjalta tehtyyn suunnitelmaan?</p> <p>Seurataanko kasvihuoneviljelyssä hoitolannoituksen tasoa pikamittauksin?</p> <p>---</p> <p>Laatutarhavaatimus - koskee kaikkia viljelijöitä</p> <p>---</p> <p>Näyttö: Avomaan viljely: lannoitussuunnitelma ja viljelymuistiinpanot. Kasvihuonetuotanto: dokumentoitu ravinnetason mittausseuranta ja kirjallinen ravinne-liuoksen laimennusohje.</p>	<p>Lannoituksen tulee perustua suunnitelmaan. Lannoitusta suunnitellaan, ohjataan ja seurataan maa- tai puristenesteanalyysien avulla.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avomaalla maa-analyysi otetaan viljelykasvien lohkoilta vähintään viiden vuoden välein. Analyysit tulee tehdä akkreditoitussa laboratoriossa. • Kasvihuonetuotannossa hoitolannoituksen tasoa tarkkaillaan säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa, pikamittausmenetelmällä, joka otetaan kasvialustan puristenesteestä tai ravinneliuoksesta. Pikamittauksessa puristenesteestä tai ravinneliuoksesta selvitetään johtokyky, nitraattipitoisuus ja/tai pH. • Käytetään vain lannoitteita, joille saatavissa suomalainen tuoteseloste ja joiden valmistaja/maahantuojat/markkinoija Eviran verkkosivuilta löytyvässä toimijaluettelossa, sama koskee kasvihuoneessa käytettäviä kaupallisia kasvialustoja. Tuoteselosteesta varmistetaan orgaanisten lannoitteiden raaka-aineet ja lannoitevalmisteiden käytön rajoitteet. • Lannoitussuunnitelmassa huomioidaan avomaalla hehtaarikohtainen lannoitevalmisteista kertyvä kadmiumin määrä. 			
B24	Viljely	Lannoitussuunnittelu, nitraatti	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Onko lannoituksessa vältetty korkeita nitraattipitoisuuksia nitraattiherkillä kasveilla?</p> <p>---</p> <p>Koskee salaattikasveja: salaattit, pinaatit, babyleaf jne.</p> <p>---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys ja viljelymuistiinpanot</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Viljelyssä pyritään maksimoimaan valon määrä. • Valitaan mahdollisuuksien mukaan sellainen lajike, joka sisältää luonnostaan mahdollisimman vähän nitraattia- • Lannoituksen tulee perustua maa-analyysiin. 			
B25	Viljely	Lannoitussuunnittelu, lannan käyttö	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Onko lannan sisältämät ravinteet otettu huomioon lannoitussuunnittelussa, mikäli tilalla käytetään lantaa ravinteena?</p> <p>--</p> <p>Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin - koskee avomaantuotantoa jossa käytetään lantaa.</p> <p>---</p> <p>Näyttö: kirjallinen lannoitussuunnitelma, viljelymuistiinpanot</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lanta-analyysi, jossa määritetään lannan sisältämä liukoinen typpi, kokonaistyyppi ja kokonaisfosfori, on teetettävä viiden vuoden välein. • Lannoitus suunnitellaan joko lanta-analyysin tai Valtioneuvoston as 1250/2014 liitteessä 2 esitettyjen taulukkoarvojen perusteella. <p>- VNa 1250/2014 eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta</p>			
B26	Viljely	Lannoitevalmisteiden turvallisuus	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Onko varmistettu, että lannoitevalmisteet eivät sisällä: haitallisia metalleja, seleeniä, muita epäpuhtauksia, taudinaiheuttajia ja kasvintuhoojia yli sallitun määrän?</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – kaikille pakollinen</p> <p>---</p> <p>Näyttö: kirjallinen tuoteseloste, joka on enintään vuoden ikäinen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yrittäjän tulee varmistaa myyjältä, maahantuojalta tai tuoteselosteesta, että enimmäispitoisuudet eivät ylitä lannoitevalmisteistä annetun asetuksen liitteessä IV annettuja ohjeita. • Tuoteselosteesta on tarkastettava myös mahdolliset tuotteen raaka-aineista johtuvat käytön rajoitteet. • Orgaanisten lannoitteiden ja maanparannusaineiden valmistajan on oltava Eviran hyväksymä, hyväksyntänumero on tarkastettavissa tuoteselosteesta. ... teksti jatkuu seuraavalla sivulla 			

P		<p>... jatkuu edelliseltä sivulta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuoteselosteessa on oltava myös erätunniste, jolla voi varmistaa, että tuoteseloste vastaa toimituksena saatua erää. <p>Huom!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lannoitevalmisteiden mukana lohkolle vuosittain tulleen kadmiumin määrä saa olla enintään 1,5 g/ha/v tai 7,5 g/ha/5v. <p>Huom!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiinteissä lannoitteissa seleenin enimmäispitoisuus saa olla 20 mg/kg ka (0,002 %). Kotieläintilat tai lantaa vastaanottavat tilat voivat käyttää kiinteitä lannoitteita, joissa on seleeniä enintään 30 mg/kg ka (0,003 %). Seleenipitoisten lannoitteiden käytön kirjaamisvelvoite kotieläintiloilla tai lantaa vastaanottavilla tiloilla on poistunut. • Nestemäisenä lannoitteena voidaan seleeniä lisätä maan kautta levitettynä enintään 10 g hehtaarille ja lehtilannoituksena enintään 4 g/ha kasvukaudessa <p>– Lannoitevalmistelaki 539/2006 – MMMAetus lannoitevalmisteista 24/11, muutos 12/12, muutos 7/13, muutos 12/15, muutos MMMa 21/15, muutos MMMa 5/16</p>			
B27	Viljely	Lannan kompostointi ja levitys	Täyttyykö vaatimus?	kyllä	ei ei koske
P	 <p>Onko lanta kompostoitu mikäli karjanlantaa käytetään syötävien tuotteiden tuotannossa?</p> <p>Noudatetaanko lannan levityksessä ja maahan muokkauksessa nitraattiasetusta?</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee avomaanviljelyä</p> <p>--</p> <p>Näyttö: viljelymuistiinpanot</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kompostoimatonta karjanlantaa ei saa käyttää syötävillä tuotteilla viljelyvuonna. • Jos peltolohkoilla, joilla viljellään syötäviä tuotteita, halutaan käyttää kompostoimatonta karjanlantaa, se on levitettävä edellisenä vuonna esikasville tai viimeistään syksyllä ennen maan muokkausta. • Lanta on heti levityksen jälkeen sekoitettava ja muokattava tasaisesti maahan. Muokkausvaatimus ei koske puuvartisista kasveja (esim. herukkaa ja omenaa). • Kompostoitua lantaa tai lämpökäsiteltyä tai muuten hygienisoitua lantaa voidaan käyttää syötävien tuotteiden lannoittamiseen tai maanparannukseen viljelyvuoden keväänä. Komposti tai muulla tavalla hygienisoitu lanta muokataan ja sekoitetaan hyvin maahan. • Lannan patterointi, mesofillinen mädätys tai lannan separointi ei riitä hygienisoimaan lantaa. • Lannoitteita ei saa levittää lumipeitteeseen tai rouhtaantuneeseen eikä veden kyllästämään maahan. Pellon pintaan levitetty lanta ja orgaaniset lannoitevalmisteet on muokattava maahan vuorokauden sisällä levityksestä, lukuun ottamatta levitystä kasvustoon letkulevittimellä tai hajalevityksenä. • Lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden levittäminen pellolle on kielletty 1.11.- 31.3. • Kasvipeitteisenä talven yli pidettäville peltolohkoille lantaa ja orgaanista lannoitevalmistetta saa 15.9. eteenpäin levittää vain sijoittamalla, ellei kyseessä ole syksyllä kylvettävän kasvin kylvöä edeltävä lannan levitys. <p>– VNa 1250/2014 eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta</p>			

B28	Viljely	Lannoitteiden ja lannan varastointi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
	<p>Varastoidaanko lannoitteet / lanta asianmukaisesti? ---</p> <p>P Lakisääteinen vaatimus - pakollinen kaikille ---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Lannoitteet säilytetään siten, että</p> <ul style="list-style-type: none"> • kosteus ja sadevesi eivät pääse niitä pilaamaan ja huuhtomaan ympäristöön • eivät ole suorassa kosketuksessa maanpinnan kanssa • ovat selkeästi erillään kasvinsuojeluaineista • ovat eri tilassa kuin syötävät tuotteet ja rehut • ulkona varastointi edellyttää lisäksi, että lannoitteet ovat ehjissä vedenkestävissä pakkauksissa tai astioissa ja pakkauspino on katettuna ehjällä muovilla, joka ulottuu yli reunojen. <p>Korkeatyyppisen ammoniumnitraattilannoitteen (N yli 28 %) varastoinnista on tehtävä kirjallinen ilmoitus pelastusviranomaiselle, jos varastoitavan ammoniumnitraatin määrä on vähintään 1 000 kg ja varastointi kestää vähintään vuorokauden ajan. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin eli vähintään 2 viikkoa ennen varastoinnin aloittamista.</p> <p>Lannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastointitilaa, tuotantoeläinten jaloittealueita ja ulkotarhojen ruokinta- ja juottopaikkoja ei saa sijoittaa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pohjavesialueelle (ellei maaperäselvitysten perusteella osoiteta, että tällaiselle alueelle sijoittaminen ei aiheuta pohjavesien pilaantumista tai sen vaaraa); 2. tulvanalaiselle alueelle; 3. alle 50 metrin etäisyydelle vesistöstä, talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä; 4. alle 25 metrin etäisyydelle valtaojasta tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisesta norosta. <p>Tilalla, joka vastaanottaa ja varastoi orgaanisia lannoitevalmisteita, tulee olla vastaanotettavan määrän mukaan mitoitettu vesitiivis varastointitila.</p> <p>Orgaanista lannoitevalmistetta, jonka kuiva-ainepitoisuus on vähintään 30 prosenttia, voidaan varastoida myös aumassa. Varastointi aumassa on kuitenkin kielletty 1.11. – 31.1.</p> <p>– VNa 1250/2014 eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta – VNa vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista 685/2015 – Kuntien ympäristönsuojelumääräykset</p>			

B29	Viljely	Lannoitevalmisteiden luovutus	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Onko kasvijätteen tai kasvualustan kompostointiin ja myyntiin/luovutukseen tarvittavat velvoitteet hoidettu? ---</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ilmoitusvelvollisuus ja laitoshyväksyntä ei koske yritystä, joka käyttää kasvijätteet omassa yrityksessä eikä yritystä, joka luovuttaa käsittelemätöntä tai käsiteltyä lantaa tilalta toiselle. • Ilmoitusvelvollisuus ja laitoshyväksyntä ei koske myöskään yrityksiä, jotka valmistavat kasvualustoja, orgaanisia maanparannusaineita, sellaisenaan käytettäviä sivutuotteita tai maanparannusturpeita enintään 400 kuutiota vuodessa sekä myyvät tai luovuttavat ne pakkaamattomina. Ilmoitusmenettelyn poistumisesta huolimatta markkinoille saatettavien lannoitevalmisteiden on täytettävä niille lainsäädännössä asetetut laatu-, turvallisuus- ja merkintävaatimukset. 			
	<p>Lakisääteinen vaatimus - koskee kaikkia niitä, jotka luovuttavat kasvualustaa, kompostia tai lantaa toiselle osapuolelle ---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yritys, joka käsittelee yrityksen omia kasvijätteitä esimerkiksi kompostoimalla ja myy tai luovuttaa niitä, on velvollinen tekemään ilmoituksen Eviraan. Ilmoituksen lisäksi yrityksen tulee ylläpitää tiedostoa, jonka avulla lannoitevalmisteen raaka-aineet ovat tuote- ja eräkohtaisesti mahdollista jäljittää. Lannoitevalmisteita valmistavan yrityksen on varmistettava tuotteidensa turvallisuus omavalvontasuunnitelmalla. Maanparannusaineita ja orgaanisia lannoitteita valmistavien on lisäksi haettava laitoshyväksyntä Evirasta ennen tuotteiden markkinoille saattamista. • Käytetyt turvelevyt ja turvealtaat voidaan käsittelemättä ja ilman laitoshyväksyntää luovuttaa maanparannusaineeksi pelto- ja puutarhakäyttöön, silloin kun puutarhalla ei ole todettu kasvualustan käyttöaikana vaarallisia kasvintuhoojia. Tyyppinimi markkinoitavalle maanparannusaineelle on "käytetty turvekasvialusta" (3A5). <p>– Lannoitevalmistelaki – MMMa 11/12, muutos 12/12, muutos 7/13, muutos 21/15, muutos 5/16, muutos 22/15 2§ – Kansallinen lannoitevalmisteiden tyyppinimiluettelo Eviran määräys 1/2011 – Lisätietoja: www.evira.fi hakusanalla "lannoitevalmisteet"</p>			

C. Korjuun jälkeiset toimenpiteet ja kaupan pitäminen

Korjuunjälkeisillä toimilla varmistetaan, että kuluttaja saa tuotteet mahdollisimman tuoreina, turvallisina ja hyvälaatuisina. Hyvällä riskienhallinnalla, käsihygienialla sekä tuotantotilojen ja tuotantovälineiden puhtaanapidolla varmennetaan tuotteiden turvallisuus. Tuote-erä on voitava pakkausmerkintöjen perusteella jäljittää tilalle saakka ja ongelmien syyt voidaan kohdentaa mahdollisimman tarkasti.

C1	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Kontaminaation ja tuotteiden pilaantumisen estäminen	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
 <p>P</p>	<p>Suojaataanko korjatut tuotteet ja pakkausmateriaalit linnuilta, jyrksijöiltä, tuohyönteisiltä, sateelta ja epäpuhtauksilta?</p> <p>Onko tuhoeläinten seuranta ja torjunta dokumentoitu?</p> <p>Jos yrityksessä tuotetaan perunaa, uojataanko mukulat auringonvalolta?</p> <p>---</p> <p>Lainsäädäntövaatimus – koskee syötäviä tuotteita</p> <p>----</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen ja kirjallinen omavalvontakuvaus</p>	<p>Tilalla pidetään huolta, että linnut ja jyrksijät tai tuohyönteiset eivät pääse kosketuksiin tuotteiden ja pakkausmateriaalin kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuhoeläinten pääsy pakkaamoon estetään tai jos niitä havaitaan, poistetaan ne välittömästi. • Tuhoeläinten ennaltaehkäisevä torjuntaohjelma: <ul style="list-style-type: none"> • mahdolliset aukot tukitaan tai verkotetaan lintujen ja jyrksijöiden pääsyn estämiseksi • tuotteista tulevat jätteet, joita jyrksijät voivat käyttää ravinnoksi, siivotaan pois • rakennusten ympäriltä poistetaan tuhoeläimille suojaa tarjoava kasvusto. • Tuhoeläinten seurannasta ja torjunnasta dokumentoidaan: valmisteet, aika, paikka, tekijä sekä tuhoeläinten mahdollinen esiintyminen. • Tuhoeläinten esiintymistä tarkkaillaan säännöllisesti myrkyttömien syöttien ja loukkujen avulla. Jyrksijäntorjuntamyrkkyjä käytetään vain todettuun tarpeeseen. <p>Huom! Jyrksijämyrkkyjen jatkuva käyttö on kiellettyä.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Huolehditaan siitä, että pöly tai muut epäpuhtaudet eivät pääse likaamaan tuotteita tai pakkausmateriaaleja. • Pakkaamotilojen säännöllinen pesu ja pakkausmateriaalien suojaaminen ehkäisevät tuotteiden pölyntymisen. • Pakkaamossa suositellaan pölynpoistoa multaisia tuotteita käsiteltäessä. • Avomaan tuotannossa huolehditaan siitä, että linnut ja jyrksijät tai sade eivät pääse likaamaan kuljetusta odottavia tuotteita pellolla. • Peruna tulee mahdollisimman nopeasti suojata auringonvalolta. <p>– Tukesin ja Eviran ohje jyrksijäntorjuntaan</p>			
 <p>P</p>	<p>Onko koti- ja lemmikkieläimien pääsy syötävien tuotteiden kanssa kosketuksiin estetty?</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee syötäviä tuotteita</p> <p>---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen ja suullinen selvitys</p>	<p>Kontaminaation ehkäisy, kotieläimet</p> <p>Koti- ja lemmikkieläimien pääsy pakkaamotilaan estetään. Koti- ja lemmikkieläimet eivät saa päästä kosketuksiin syötävien tuotteiden kanssa.</p>			

C3	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Kontaminaation ehkäisy, allergeenit	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
  P	<p>Onko viljelijä huolehtinut siitä, että tuotteessa ei ole muita siihen kuulumattomia kasvilajeja tai muiden kasvilajien kasvinosia.</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee syötäviä tuotteita</p> <p>---</p> <p>Näyttö: riskiarviointiin perustuva kirjallinen ohjeistus ja suullinen selvitys</p>	<p>Viljelijän on huolehdittava siitä, että tuote ei saastu allergeeneilla (kuten selleri, sinappi, seesaminsiemenet, lupiinit, gluteenia sisältävät viljat ja pähkinät sekä rikkakasvin siemenet).</p> <p>Viimeistään tuotteen kauppakunnostusvaiheessa on huolehdittava siitä, että tuotteessa ei ole siihen kuulumattomia muita kasvilajeja tai muiden kasvilajien kasvinosia.</p> <p>Jos allergeenilla kontaminoitunut tuote päätyy markkinoille, viljelijän on ryhdyttävä välittömiin takaisinvetotoimiin.</p> <p>– EU) nro 1169/2011 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille – Eviran ohje 17068/1</p>			
  P	<p>Onko pakkausmateriaalin soveltuvuudesta elintarviketuotantoon esittää materiaalin toimittajan kelpoisuustodistus tai hyväksymismerkintä?</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus - koskee syötäviä tuotteita</p> <p>---</p> <p>Näyttö: kirjallinen todistus materiaalien elintarvikekelpoisuudesta tai materiaalissa alla oleva merkki elintarvikesoveltuvuudesta</p> 	<p>Pakkausmateriaalin turvallisuus</p> <p>Tuotteiden kanssa kosketuksessa olevien materiaalien ja tarvikkeiden on oltava elintarvikekosketukseen sopivia.</p> <p>– (EY) nro 1935/2004 elintarvikkeiden kanssa kosketukseen joutuvista materiaaleista ja tarvikkeista</p>			
  P	<p>Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen</p> <p>Onko tuotevaraston lämpötila ja kosteus säädetty kasvien tarpeita vastaavasti?</p> <p>Miten tuotteiden laatua seurataan varastoinnin aikana?</p> <p>Miten varmistetaan, että tuhoeläimet, hyönteiset tai epäpuhtaudet eivät pääse pilaamaan ja likaamaan tuotteita?</p> <p>---</p> <p>Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin – koskee syötäviä tuotteita</p> <p>---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen, suullinen selvitys, sekä kirjallinen omavalvontakuvaus</p>	<p>Tuotevarastointi</p> <p>Tuotteet varastoidaan sellaisessa tilassa, jossa varastoitavat tuotteet säilyvät tuoreina ja puhtaina. Varastossa ylläpidetään sellaisia olosuhteita, jotka edesauttavat tuotteiden pitkäkestoisiakin varastointaikoja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varastoinnin aikana tuotteiden laatua seurataan. • Tuotevarastoissa pidetään huolta siitä, että tuhoeläimet (linnut, jyrsijät ja muut varastotuholaiset kuten hyönteiset) tai epäpuhtaudet eivät pääse pilaamaan tuotteita. • Varaston ilmasto-olosuhteita mitataan ja tarvittaessa olosuhteita säädetään tuotteiden säilymisen kannalta sopiviksi. <p>Idut on kasvatuksen jälkeen jäädytettävä korkeintaan +6 °C lämpötilaan.</p> <p>– (EY) nro 852/2004 (yleinen hygieniasetus) – Elintarvikelaki 23/2006</p>			

C6	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Tuotevarastointi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Mitataan tuotevaraston olosuhteita jatkuvalla seurannalla?</p> <p>Löytyvätkö kirjaukset seurannasta? ---</p> <p>Laatutarhasuositus – koskee kaikkia ---</p> <p>Näyttö: seurantakirjaukset ja silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Tuotevaraston lämpötilaa mitataan ja tulokset kirjataan.</p> <p>Tuotevaraston olosuhteista kertyneitä tuloksia säilytetään vähintään kaksi vuotta.</p>			
C7	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Tuotteiden pesu	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	 <p>Onko tuotteiden pesuun ja jäähdytykseen käytettävä vesi tähän käyttötarkoitukseen soveltuva?</p> <p>Löytyvätkö tarpeelliset analyysitulokset?</p> <p>Miten veden aistinvaraista laatua on seurattu? ---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus, koskee pestäviä tai vedellä jäähdytettäviä syötäviä tuotteita ---</p> <p>Näyttö: kirjallinen omavalvontakuvaus ja tarpeelliset vesinäytetulokset</p>	<p>Alkutuotannon tuotteiden pesuun ja jäähdyttämiseen käytettävän veden (myös kierrätetyn pesu- ja jäähdytysveden) on täytettävä Escherichia coli -bakteerin ja suolistoperäisten enterokokkien osalta maa- ja metsätalousministeriön alkutuotannon hygieniasetuksen vaatimukset. Laatuvaatimus molempien osalta on 0 pmy/100 ml. Jos käytetään vesilaitoksen toimittamaa talousvettä, ei vettä ole tarvetta erikseen tutkia. Kuitenkin mikäli elintarviketoimija käsittelee vettä (desinfioi, suodattaa vettä), on selvittävä veden omavalvonnan tarve. Veden käsittely ei saa aiheuttaa elintarvikelainsäädännön vastaisia muutoksia tuotteeseen.</p> <p>Ennen kyseisen vesilähteen käyttöönottoa vedestä tutkitaan vähintään Escherichia coli -bakteerien ja suolistoperäisten enterokokkien määrä. Lisäksi on tutkittava väri ja haju, sekä luonnonvesistä syanobakteerien esiintyminen. Käyttöönoton jälkeen pesuun tai jäähdyttämiseen käytetyn veden laatu on tutkittava säännöllisesti, vähintään kolmen vuoden välein.</p> <p>Vesitutkimukset on tehtävä hyväksytyssä omavalvontatutkimuslaboratoriossa. Tutkimuksen lisäksi on veden käyttäjän aistinvaraisesti arvioitava veden väriä ja hajua.</p> <p>Uusin tutkimusohje tulee säilyttää siten että se on pyydettyä esitettävissä tai jälkikäteen toimitettavissa valvontaviranomaiselle.</p> <p>– MMM:n 1368/2011 (alkutuotantoasetus)</p>			
C8	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Pintakäsittelyt	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	 <p>Tietääkö ja huomioiko yrittäjä tuotteiden käsittelyä koskevat lisäaineasetuksen määräykset?</p> <p>Sadonkorjuun jälkeen tuotteita ei saa käsitellä säteilyttämällä eikä pintavahoilla. ---</p> <p>Vahan käytön kieltäminen on laatutarhavaatimus, muilta osin lakisääteinen vaatimus – koskee syötäviä tuotteita ---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Tuotteiden käsittely sadonkorjuun jälkeen säteilyttämällä ja vahoilla on kielletty.</p> <p>Tuotteiden säätöilmavarastointi ja elintarvikkeille sallittujen suojakaasujen käyttö tuotepakkauksissa on sallittua.</p> <p>– (EY) nro 1333/2008 elintarvikelisiä aineista, liite II</p>			

C9	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Lajitteluvaatimukset ja -suositukset	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Kauppakunnostetaanko ja lajitellaanko tuotteet annettujen asetusten ja suositusten mukaisesti? ---</p> <p>Lainsäädäntövaatimus ja osittain lainsäädäntöä tiukempi Laatutarhavaatimus - koskee kaikkia viljelijöitä. ---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Hedelmien ja vihannesten (päärynät, omenat, paprika, tomaatti, salaatti, mansikka) kauppakunnostuksessa ja lajittelussa noudatetaan EU:n vaatimuksia (lajittelu, laatuluokittelu ja merkinnät).</p> <p>Niiden kasvien osalta, joista ei ole EU:n erityisvaatimuksia, noudatetaan EU:n yleisvaatimuksia tai YK:n Euroopan talouskomission hyväksymiä tuotekohtaisia laatuvaatimuksia, tai edellisten puuttuessa kansallisia laatusuosituksia.</p> <p>Sirkkalehtimerkillä varustetuissa tuotteissa on noudatettava I-luokan tuotekohtaista laatuluokitusta. Poikkeuksena sipuli, (<i>Allium cepa</i>) jolle riittää II-luokka sekä ruokaperuna, jolle ei ole määritelty laatuluokitusta.</p> <p>Koristekasveilla noudatetaan kansallisia lajittelu- ja suositusvaatimuksia tai asiakasvaatimuksia.</p> <p>– Tuoreiden hedelmien ja vihannesten kaupan pitämistä koskevat vaatimukset (Eviran oppaita) – Kotimaiset Kasvikset ry:n suosittelemat laatuluokitusnormit, katso www.kasvikset.fi kohdassa "Viljely" ja "Laatuvaatimukset"</p>			
C10	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Lajittelu / Laadunvalvonta	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Otetaanko markkinoille lähtevistä tuote-eristä näytteitä? (kuten maku, säilyvyys, lajittelun oikeellisuus, paino sekä pakkausmerkinnät vaatimuksen mukaisia)</p> <p>Onko tarkastuksen tulokset kirjattu muistiin? ---</p> <p>Laatutarhasuositus ---</p> <p>Näyttö: muistiinpanot tai tarkastusmerkinnät</p>	<p>Viljelmällä varmistetaan pistokokein, että tuotteet ovat oikein lajiteltuja ja pakkausmerkinnät ovat vaatimusten mukaisia.</p> <p>Tuotteiden pakkaajat ottavat markkinoille lähtevistä eristä säännöllisesti näytteitä, joiden laatu arvioidaan. Tuotteiden makua, säilyvyyttä, kestävyyttä ja laatuluokittelun tasaisuutta ja oikeellisuutta seurataan ja tulokset merkitään muistiin.</p> <p>Muistiinpanot on säilytettävä vähintään kaksi vuotta.</p>			
C11	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Lajittelu / Ruokaperunan värikoodaus	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p> Pakataanko peruna värikoodattuun pakkaukseen?</p> <p>Määritetäänkö värikoodatun perunan käyttöominaisuudet kokeella? --</p> <p>Laatutarhavaatimus – koskee perunanviljelijöitä jotka käyttävät värikoodia ---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Jos ruokaperuna pakataan väripakkauksiin, selvitetään perunaerän ominaisuudet käyttösuositusten määrittämiseksi.</p> <p>Määritys tehdään joko keittokokeella tai tärkkelyspitoisuusmittauksella.</p>			

C12	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Merkinnät / Jäljitettävyys	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Ovatko pakatun tuote-erän pakkausmerkinnät kunnossa?</p> <p>Onko pakattu tuote jäljitettävissä pakkaajalle? ---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee kaikkia yrityksiä jotka pakkaavat tuotteita, sekä alkutuottajia jotka itse myyvät rahtina pakattuja tuotteitaan. ---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Yrityksestä lähtevät tuote-erät on merkittävä tunnisteilla, joiden avulla tuote-erä voidaan jäljittää pakkaajalle saakka.</p> <p>Pakkauksista tulee löytyä seuraavat tiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pakkaaja, nimi ja osoite • laatuluokka (paitsi peruna jolle ei ole määritelty laatuluokitusta) • lajiketieto (jos vaatimukset edellyttävät, kuten omena ja päärynä) • nettopaino • tarvittaessa kokoluokka, • viljelymaa • tuote (jos ei näkyvässä) sekä • erätunniste. <p>– Eviran ohje joka lödetävissä hakusanoilla: "Evara – pakkausmerkinnät"</p>			
C13	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Merkinnät / Pakkausajankohta	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	 <p>Onko tukkupakkaukseen merkitty pakkausajankohta? ---</p> <p>Laatutarhavaatimus – koskee kaikkia yrityksiä jotka pakkaavat syötäviä tuotteita, myös ne kasviksia viljelevät alkutuottajat jotka itse myyvät rahtina pakattuja tuotteita. ---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Yrityksestä lähtevät tukkupakkaukset on merkittävä tunnisteilla, joiden avulla pakkausajankohta voidaan todentaa.</p> <p>Pakkausajankohta merkitään päiväyksellä tai päivän järjestysnumerolla vuoden alusta laskien tai muulla luotettavalla tavalla.</p>			
C14	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Jäljitettävyys / Takaisinvetosuunnitelma	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	 <p>Löytyykö kirjallinen takaisinvetosuunnitelma? --</p> <p>Lakisääteinen vaatimus, koskee syötäviä tuotteita ---</p> <p>Näyttö: kirjallinen suunnitelma</p>	<p>Elintarvikkeiden ja niistä annettavien tietojen tulee olla elintarvikelainsäädännön mukaisia. Jos on syytä epäillä, että tuote ei ole elintarvikkeen turvallisuutta koskevien vaatimusten mukainen, kuten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • epäily kuluttajien terveyttä haittaavasta vierasesineestä • epäily ruokamyrkytyksen aiheuttavan patogeenin esiintymisestä • liian korkea nitraattipitoisuus, josta on haittaa kuluttajien terveydelle • liian korkea raskasmetallipitoisuus, josta on haittaa kuluttajien terveydelle • kasvinsuojeluaineen suurimman sallitun enimmäismäärän (MRL:n) ylitys ja tuote on mennyt jo kuluttajille, takaisin veto on välittömästi käynnistettävä. <p>Yrityksessä tulee olla yksityiskohtainen suunnitelma tuotteiden takaisinvetoa varten. Suunnitelma sisältää kaikki toimenpiteet, jotka on tehtävä tuotteiden markkinoilta poistamiseksi.</p> <p>– (EY) nro 178/2002 (yleinen elintarvikeasetus)</p>			

C15	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Jäljitettävyys viljelypaikalle	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Onko tuote-erät merkitty varastossa siten, että jäljitettävyys viljelypaikalle on mahdollinen? Yritykseen? Kasvihuoneeseen?</p> <p>---</p> <p>Laatutarhasuositus</p> <p>---</p> <p>Näyttö: merkinnät ja muistiinpanot</p>	<p>Eri peltolohkoilla viljellyt tuote-erät merkitään varastoissa siten, että jäljitettävyys viljelypaikalle asti on mahdollista.</p> <p>Pakattujen tuote-erien mukana kulkee tieto, joka mahdollistaa tuotteiden jäljitettävyyden peltolohkoille, kasvihuoneeseen tai kasvihuoneosastoon saakka.</p>			
C16	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Tuoteturvallisuuden varmistaminen / Tutkimukset	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	 <p>Säilytetäänkö viranomaisten laadun- ja jäämävalvonnan tulokset?</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee syötäviä tuotteita</p> <p>---</p> <p>Näyttö: tutkimustulokset ja laadunvalvontaraportit</p>	<p>Yrityksessä säilytetään ne kasveista otettujen näytteiden sekä mahdollisten muiden näytteiden tulokset, jotka liittyvät tuotteiden turvallisuuteen. Tuotteiden turvallisuuteen liittyviä tuloksia ovat esimerkiksi kasvinsuojeluainejäämätulokset.</p> <p>Jäämätutkimusten tuloksia on säilytettävä vähintään viisi vuotta Muut analyysitulokset on säilytettävä vähintään kaksi vuotta.</p> <p>– Maataloustuotannon kirjaamisvaatimukset (opas)</p>			
C17	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Jäljitettävyyden varmistaminen	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Löytyykö toimitetuista tuotteista jäljitettävyyden kannalta kaikki oleelliset tiedot?</p> <p>Onko toimitustiedot säilytetty vähintään kaksi vuotta?</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee kaikkia yrityksiä</p> <p>---</p> <p>Näyttö: Lähetteet, laskut tai muut vastaavat</p>	<p>Yrityksessä on säilytettävä tieto toimitetuista tuotteista ja niiden määränpäästä tai ostajasta.</p> <p>Toimitustiedot on säilytettävä vähintään kaksi vuotta tuotteiden toimituksesta</p> <p>Yrityksestä on löydettävä tuotteiden toimituksista vähintään seuraavat tiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuote • määrä • pakkauskoko • toimituspäivä • tuotteen erätunniste tai pakkauspäivämäärä • määränpää tai ostaja. <p>– (EY) nro 178/2002 (yleinen elintarvikeasetus)</p> <p>– Elintarvikelaki 23/2006</p>			

C18	Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen	Merkinnät / Jäljitettävyyksillä	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
  <p>P</p>	<p>Onko valmis ituerä määritelty ja jäljitettävissä takaisin tuotantopaikalle?</p> <p>Onko EU:n ulkopuolelta tuotujen itujen tai siementen mukana saatu asianmukainen todistus?</p> <p>Onko toimitustiedot säilytetty vähintään vuoden ajan?</p> <p>---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee ainoastaan itujen tuotantoa</p> <p>---</p> <p>Näyttö: toimitusasiakirjat, tarv. tuontitodistus</p>	<p>Säädöksessä (EU) Nro 208/2013 annetaan määräyksiä idätykseen käytettävien siementen ja valmiiden itujen jäljitettävyydestä ja määritellään ituerä. Jäljitettävyystietoja on säilytettävä osana alkutuotannon kirjanpitoa maa- ja metsätalousministeriön elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta annetun asetuksen (1368/2011) mukaan vuoden ajan itujen toimittamisesta kulutukseen.</p> <p>Toimijan on huolehdittava seuraavista tiedoista ja niiden eteenpäin toimittamisesta kaikissa vaiheissa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuvaus (myös kasvin tieteellinen nimi) • määrä • lähettäjä • vastaanottaja (nimi ja osoite) • eräviite ja • päivämäärä. <p>Tiedot on päivitettävä joka päivä, kun eriä vastaanotetaan tai lähetetään.</p> <p>EU:n ulkopuolelta tuonnin yhteydessä pitää itujen tai siementen mukana olla asetuksen (EU) Nro 211/2013 mukainen todistus. Todistuksessa vakuutetaan, että tuotanto-olosuhteet, jäljitettävyyksien, mikrobiologinen laatu sekä itujen osalta tuotannon hyväksyntä ovat asetusten vaatimusten mukaisia. Kopiot todistuksesta pitää toimittaa siementen vähittäispakkaajalle, idättäjälle ja tuonti-itujen käsittelijälle asti. Kaikkien idätykseen käytettävien siementen (myös EU:n sisällä) tulee olla tuotettu idätystä varten.</p> <p>– (EU) nro 208/2013, ituihin ja itujen tuotantoon tarkoitettuihin siemeniin sovellettavista jäljitettävyyksivaatimuksista</p> <p>– (EU) Nro 211/201, todistuksia koskevista vaatimuksista itujen ja itujen tuotantoon tarkoitettujen siementen tuonnissa unioniin</p> <p>– MMMa 1368/2011 (alkutuotantoasetus)</p>			
C19	<p>Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen</p> <p>Varmistaako viljelijä kuljetuslämpötilan sopivuuden tuotteille?</p> <p>---</p> <p>Laatutarhasuositus</p> <p>---</p> <p>Näyttö: kirjalliset merkinnät lämpötilamittauksista tai lämpötilan säätöautomaatiikan lokimerkinnät</p>	<p>Kylmäketju kuljetuksen aikana</p> <p>Viljelijä varmistaa, että kuljetuslämpötila on sopiva kuljetettaville tuotteille.</p>			
C20	<p>Sadonkorjuu, korjuun jälkeiset toimet ja kaupan pitäminen</p> <p>Jäähdytetäänkö tuotteet?</p> <p>Noudatetaanko asiakkaan asettamia toimituslämpötilaa koskevia vaatimuksia?</p> <p>---</p> <p>Asiakkaan mahdollisesti erikseen asettama vaatimus</p> <p>---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys</p>	<p>Kylmäketju</p> <p>Tarvittaessa yrityksen tuotteet on jäähdytettävä ennen niiden toimittamista asiakkaalle.</p> <p>Myyjä ja ostajaosapuoli sopivat keskenään siitä, onko tuotteita jäähdytettävä tai tarvitaanko erityistoimenpiteitä toimitettaessa tuotteita ostajalle.</p>			

D. Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset

Tuotannossa käytetään energiaa säästävää ja tehokkaasti hyödyntävää tekniikkaa, joka vähentää energian kulutusta myytävää tuoteyksikköä kohti. Tuotantoympäristö pidetään siistinä ja tuotannon ympäristövaikutuksia vähennetään.

D1	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutukset, siisteys	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Ovatko rakennukset kunnossa?</p> <p>Onko rojut siivottu?</p> <p>Onko koneille ja laitteille tarkoituksenmukainen pysyvä säilytyspaikka? ---</p> <p>Laatutarhavaatimus ---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Yrityksessä huolehditaan tuotantoympäristön siisteydestä.</p> <p>Tuotantoympäristön siisteyden ylläpitämiseen liittyvät ainakin seuraavat asiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jätteet kerätään niille varattuihin keräyspisteisiin, • koneet ja laitteet säilytetään niille varatuissa paikoissa, • huolehditaan varastojen siisteydestä, • huolehditaan kompostointialueen siisteydestä • tarvittaessa pidetään lähiympäristön alueet niitettynä. 			
D2	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutukset, jätehuolto	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Huolehditaanko jätejakeista asianmukaisesti?</p> <p>Miten jätejakeiden käsittely, varastointi ja kuljetus on hoidettu? ---</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee kaikkia viljelijöitä ---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen ja kirjallinen omavalvontakuvaus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mahdollisuuksien mukaan jätteet lajitellaan jo jätteen syntypaikalla, jonka jälkeen ne kuljetetaan niille varattuun jätekeräyspisteeseen. • Erilliskerätyistä jätteistä kasvijäte, käytetyt kasvualustat ja kauppakunnostuksen yhteydessä syntyvät kasvijätettä sisältävät multajakeet voidaan hyödyntää itse: kasvi- ja multajäte kompostoidaan omalla tontilla ja siitä syntyvä eloperäinen aines hyödynnetään. • Käytetyt turvekasvialustat kts.B29 • Muut erilliskerätyt jätteet toimitetaan jätteiden hyödyntäjille. Erilliskerättäviä jätteitä ovat esimerkiksi pahvi, paperi, muovi, lasi ja metalli. • Sekajäte toimitetaan lähimmälle jätteenkeräysalueelle. <p>– Jätelaki 646/2011 – VNa 518/2014</p>			

D3	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutukset, vaaralliset jätteet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Huolehditaanko vaarallisista jätteistä asianmukaisesti?</p> <p>Onko jätteastian tai -pakkauksen sisältö merkitty asianmukaisesti? ---</p> <p>Lakisääteinen ja Tukesin asettama vaatimus – koskee kaikkia viljelijöitä ---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Vaarallisella jätteellä tarkoitetaan jätettä, joka on palo- tai räjähdysvaarallista, tartuntavaarallista tai muulla tavoin terveydelle tai ympäristölle vaarallista. Tyypillisimpiä vaarallisia jätteitä ovat: öljyt, maalit, akut, jäädytinnesteet, öljynsuodattimet ja käytöstä poistettavat kasvinsuojeluaineet.</p> <p>Yrityksessä syntyvät vaaralliset jätteet kerätään omaan välivarastointipaikkaan, josta ne mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa, toimitetaan kunnalliseen vaarallisten jätteiden keräyspisteeseen tai valtuutetulle jätekerääjälle. Kasvihuonetuotannossa syntyvät lamppujätteet toimitetaan vastaanottavaan keräyspisteeseen.</p> <p>Välivarastointipaikan tulee olla asianmukainen, lapsilta ja kotieläimiltä suojattu, jätteet alkuperäisissä pakkauksissa ja/ tai hyvin merkittyinä, mahdolliset vuodot estettävä pohjamaahan tai viemäriin.</p> <p>Käyttökelvottomat kasvinsuojeluaineet on toimitettava omassa alkuperäispakkauksissaan ja hyvin suljettuina hävitettäväksi. Jos pakkaus on niin huonokuntoinen, ettei sitä voi sellaisenaan kuljettaa turvallisesti keräyspisteeseen, se tulee laittaa tiiviiseen ja kestäväan pakkaukseen, josta se ei pääse vuotamaan. Pakkauksen päälle kirjoitetaan valmisteen nimi, jos se on tiedossa. Jos kemikaali- tai kasvinsuojeluainepakkauksen myyntipääillyksen teksti on tuhoutunut eikä pakkauksen sisällöstä ole tarkkaa tietoa, pakkaus tulee merkitä selvästi: MYRKYLLISTÄ KASVINSUOJELUAINETTA tai VAARALLISTA JÄTETTÄ - KOOSTUMUS TUNTEMATON.</p> <p>– Jätelaki – Vanhentuneiden ja rekisteristä poistettujen kasvinsuojeluaineiden hävittäminen (Tukesin esite)</p>			
P	<p>Kompostoidaanko kasvijätteet asiallisesti? ---</p> <p>Ympäristösäädösvaatimus – koskee kaikkia yrityksiä ---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Ympäristövaikutukset, kompostointi</p> <p>Kompostia ei saa perustaa vedenhankinnan kannalta merkittävälle pohjavesialueelle eikä vesistön välittömään läheisyyteen.</p> <p>Kompostiaumat muotoillaan mahdollisimman jyrkkäreunaisiksi, jotta sadevesi pääsee mahdollisimman vähän huuhtelevaan aumaa. Jälkikypsytyksenvaiheessa oleva auma suositellaan peitettäväksi muovilla tai turvekerroksella.</p> <p>Oman kasvijätteen kompostointi omaan käyttöön tilalla ei edellytä ilmoittautumista lannoitevalmistean toimijoista pidettävään rekisteriin, mutta jos kasvi- tai multajakeita hankitaan kaupakunnostukseen tms. tilan ulkopuolelta, kompostointi on lannoitevalmistesäädösten mukaista toimintaa. Pieniä toimijoita ei velvoiteta rekisteröitymään ja hakemaan laitoshyväksyntää (MMM 22/15 2 §).</p> <p>– Ympäristönsuojelulaki ja -asetus – Jätelaki ja -asetus – Lannoitevalmistelaki – VNa 1250/2014 eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta – MMM 11/12, muutos MMM 22/15 2§ – Kunnan ympäristönsuojelumääräykset</p>			

D5	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutukset, jätteen määrän vähentäminen	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	Onko käytössä jätteen määrää vähentäviä toimintatapoja? --- Laatutarhasuositus --- Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen	Materiaalivalinnoilla vähennetään tuotannosta syntyvän jätteen määrää. Materiaalivalinnoissa suositetaan maatuovia tai helposti kierrätettäviä materiaaleja kuten esimerkiksi avomaan viljelmillä maatuovia muoveja tai kasvihuoneviljelmillä maatuovia tukinaruja ja helposti kierrätettäviä kasvualustoja.			
D6	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutukset, pohjavesialueet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	Sijaitseeko yrityksen tuotantopaikkoja pohjavesialueella? Miten yrityksessä varmistetaan, ettei vedenhankintaan soveltuvilla I- tai II-luokan pohjavesialueilla käytetä sellaisia kasvinsuojelua-aineita joiden käyttö on pohjavesialueilla kielletty? --- Lakisääteinen vaatimus – koskee kaikkia yrityksiä joissa käytetään kasvinsuojelua-aineita --- Näyttö: suullinen selvitys ja viljelymuistiinpanot	<ul style="list-style-type: none"> • Eräät kasvinsuojelua-aineet tai niiden hajoamistuotteet ovat maassa helposti kulkeutuvia ja siksi niiden käyttö pohjavesialueilla (pohjavesialue luokat I ja II) on kielletty kokonaan tai niiden käyttöä on rajoitettu. • Käyttökielto tai rajoitus on merkitty myyntipäilyksen tekstiin. • Yrityksessä on selvitettävä sijaitsevatko peltolohkot tai kasvihuoneet vedenhankintaan soveltuvalla I- tai II-luokan pohjavesialueella. • Pohjaveden pilaamiskiellosta annettua lainsäädäntöä on noudatettava. • Yrityksessä varmistetaan, että peltolohkoilla tai kasvihuoneissa, jotka sijaitsevat vedenhankintaan soveltuvalla I- tai II-luokan pohjavesialueella, ei käytetä sellaisia kasvinsuojelua-aineita, joiden käyttö pohjavesialueilla on kielletty. • Lannoitevalmisteille voi myös olla tyyppinimi-ryhmä- tai tyyppinimikohtaisia käytön rajoitteita. Käytön rajoite on merkitty tuoteselosteeseen. <p>– Lisätietoja: www.tukes.fi: hakusanalla "Pohjavesirajoitukset" – Laki kasvinsuojelua-aineista 29.12.2011/1563</p>			
D7	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutukset, kemikaalisäiliöiden kunto pohjavesialueella	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	Onko tilalla pohjavesialueella maanalaisia öljy-, polttoaine- tai kemikaalisäiliöitä? Jos on, -onko maanalaiset öljy-, polttoaine- ja muut kemikaalisäiliöt tarkastettu Tukesin valtuuttaman tarkastajan toimesta määrävälein? --- Vaatimus perustuu viranomaisen (Tukes) vaatimukseen – koskee maanalaisia säiliöitä pohjavesialueilla --- Näyttö: tarkastuspöytäkirja tai tarkastusmerkintä	<p>Vastuu mahdollisesta öljyvahingosta on kiinteistön omistajalla tai haltijalla. Vakuutus saattaa korvata vain esim. tontin ulkopuoliset vahingot, mutta ei tontilla tai rakennuksessa tapahtuvia vahinkoja. Vahinkotilanteessa maan puhdistustoimet muodostuvat usein erittäin kalliiksi.</p> <p>Tarkastusvälit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Säiliö on tarkastettava ensimmäisen kerran 10 vuoden kuluessa käyttöönotosta. • Seuraavat tarkastusajat määräytyvät säiliön kunnoluokan mukaan. • Luokan A metallisäiliö on tarkastettava uudelleen viiden (5) vuoden ja muu kuin metallisäiliö kymmenen (10) vuoden välein. • Luokan B säiliö on tarkastettava uudelleen kahden (2) vuoden välein. • Luokan C säiliö on poistettava käytöstä kuuden kuukauden kuluessa tarkastuksen suorittamisesta, • jollei palo-/pelastusviranomaisen erityisistä syistä myönnä poikkeuslupaa. • Luokan D säiliö on poistettava käytöstä välittömästi. <p>Kuntotutkimus koskee niin teräs- kuin lasikuituisiakin säiliöitä.</p> <p>– Lisätietoja: www.tukes.fi: hakusanoilla "Kiinteistön öljysäiliöiden kunnan varmistaminen"</p>			

D8	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutukset, kemikaalisäiliöiden kunto	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Onko tilan öljy-, polttoaine- ja muut kemikaalisäiliöt tarkastettu Tukesin valtuuttaman tarkastajan toimesta määrävälein? ---</p> <p>Laatutarhasuositus joka perustuu Tukesin antamaan suositukseen – koskee sekä maanalaisia että maanpäällisiä säiliöitä ---</p> <p>Näyttö: tarkastuspöytäkirja tai tarkastusmerkintä</p>	<p>Kun säiliötä ei tyhjenetä ja puhdisteta vuosiin, säiliön seinämä voi syöpyä niin, että säiliö alkaa vuotaa öljyä ympäristöön. Myös säiliötä ympäröivä maaperä voi aiheuttaa säiliöön ulkopuolista syöpymää, jos säiliön ulkopinnan korroosiosuojaus on puutteellista. Rikkoutunut säiliö tai huono asennus aiheuttaa öljyvuodon maaperään. Saastuneen maaperän puhdistus on vaikeaa ja aiheuttaa merkittäviä kustannuksia ja pahimmassa tapauksessa koko kiinteistö saatetaan joutua purkamaan. Vakuutus ei välttämättä korvaa aiheutettua ympäristövahinkoa, jos öljysäiliötä ei ole koskaan tarkastettu eikä säiliön kunnosta ole muutenkaan huolehdittu.</p> <p>Tarkastusvälit</p> <ul style="list-style-type: none"> Säiliö on tarkastettava ensimmäisen kerran 10 vuoden kuluessa käyttöönotosta. Seuraavat tarkastusajat määräytyvät säiliön kunto- luokan mukaan. Luokan A metallisäiliö on tarkastettava uudelleen viiden (5) vuoden ja muu kuin metallisäiliö kymmenen (10) vuoden välein. Luokan B säiliö on tarkastettava uudelleen kahden (2) vuoden välein. <p>– Lisätietoja: www.tukes.fi hakusanoilla "Kiinteistön öljysäiliöiden kunnan varmistaminen"</p>			
D9	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutukset, kemikaalisäiliöiden turvallisuus	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Onko maanpäällisissä öljysäiliöissä: suoja-allas tai vallitila, laponesto sekä törmäysetteet? --</p> <p>Laatutarhasuositus --</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Yrityksessä huolehditaan siitä, että polttoainetta ei pääse valumaan maahan maanpäällisistä polttoainesäiliöistä.</p> <p>Maanpäälliset polttoainesäiliöt sijoitetaan vallitilaan tai suoja-altaan sisälle. Säiliö varustetaan laponestolla, joka estää polttoainesäiliön tyhjentymisen, vaikka tankkauspistooli putoaa maahan. Säiliö varustetaan törmäyseteillä.</p>			
D10	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutukset, ravinnepestöt	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Onko avomaan viljelyssä käytössä ravinteiden huuhtoutumista ehkäiseviä keinoja? ---</p> <p>Laatutarhasuositus ---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Ravinteiden huuhtoutumista pelloilta vesistöön vähennetään. Ravinteiden huuhtoutumista vähennetään esimerkiksi seuraavilla toimenpiteillä (vähintään yhden ehdon tulee täytyä):</p> <ul style="list-style-type: none"> niille peltolohkoille, jotka rajoittuvat valtaojaan, puroon tai vesistöön, perustetaan kasvillisuuden peittämät pientareet tai suojakaistat peltojen ravinnepestöistä pintavaluntaa ehkäistään hyvin toimivalla salaojituksella tai säätösala- ojituksella pellolta kerätty vesi ohjataan kosteikkoon tai laskeutusaltaaseen ennen sen kulkeutumista vesistöön pelto muokataan korkeuskäyrien mukaisesti. Lisäksi tulva-alueiden ja vesistöjen ennallistaminen peltolohkojen läheisyydessä vähentää pelloilta vesistöön kulkeutuvien ravinteiden määrää. Vesistön ennallistaminen voi tarkoittaa esimerkiksi uomien mutkaisuuden ja uoman monimuotoisen rakenteen palauttamista luonnontilaan. 			

D11	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutukset, hiilidioksidilähteen valinta	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Onko kasvihuonetuotannon hiilidioksidilähde mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittava?</p> <p>---</p> <p>Laatutarhasuositus</p> <p>--</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Huolehditaan siitä, että hiilidioksidin tuottoon käytetyn kaasun tuotanto kuormittaa mahdollisimman vähän ympäristöä. Kasvihuonetuotannon hiilidioksidilähteinä käytetään</p> <ul style="list-style-type: none"> teollisuuden jätehiilidioksidia tai lämmityksessä käytettävän nestekaasun, maakaasun tai polttoöljyn palamisessa syntyvää hiilidioksidia tai kasvualustaan lisättyä orgaanista materiaalia, joka maatuessaan vapauttaa hiilidioksidia tai hiilidioksidia tuotetaan erillisellä kattilalla polttoöljystä, maakaasusta tai nestekaasusta ja syntyvä energia hyödynnetään lämmityksessä 			
D12	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Ympäristövaikutukset, kasteluveden kierrätys	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Kierrätetäänkö kasteluvesi tai vaihtoehtoisesti käsitelläänkö niin, ettei ravinnevalumia pääse ympäristöön?</p> <p>Soveltuuko kasteluvesi kasteluun?</p> <p>Löytyvätkö mahdolliset tarpeelliset vesinäytetulokset?</p> <p>---</p> <p>Laatutarhasuositus. Kasteluveden laatuvaatimukset ovat lakisääteisiä kaikille, jotka tuottavat syötäviä tuotteita.</p> <p>---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen, kirjallinen omavalvontakuvaus, tarpeelliset vesinäytetulokset</p>	<p>Kasteluvesi voidaan kierrättää tai vaihtoehtoisesti kerätä talteen ja käsitellä erillisellä tekniikalla siten, että ravinteet eivät haittaa lähiympäristöä.</p> <p>Jos kasteluvesi kierrätetään uudelleen kasteluun, sen on täytettävä kyseiselle kasteluvedelle asetetut laatuvaatimukset (vaatimukset lueteltu kohdassa B1 ja B2).</p>			
D13	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Energia, nuohous	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Huolletaanko kasvihuonetuotannossa lämpökeskus säännöllisesti nuohoamalla?</p> <p>Vaihdetaanko polttimen suuttimet säännöllisesti?</p> <p>---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys</p> <p>----</p> <p>Lakisääteinen vaatimus – koskee kaikkia kasvihuoneyrityksiä</p>	<p>Nuohous pitää hormit puhtaana, edistää täydellistä palamista ja vähentää osaltaan tulipaloriskiä.</p> <ul style="list-style-type: none"> Lämpökeskus huolletaan säännöllisesti, jotta kattilalaitoksen energiahyötysuhde on mahdollisimman hyvä ja päästöt mahdollisimman pienet. Kattilan savukaasuja tarkkaillaan ja kattilan tulipesä ja savukanavisto nuohotaan vähintään vuosittain. Öljypolttimien suuttimet vaihdetaan säännöllisesti, jolloin öljyn sisältämä energia saadaan mahdollisimman hyvin hyödynnettyä. <p>– SMA nro 539/2005 nuohouksesta</p>			
D14	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Energia, valotuskaluston kunto	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Puhdistetaanko kasvihuonetuotannossa valotuskalusto säännöllisesti?</p> <p>---</p> <p>Laatutarhavaatimus</p> <p>---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen.</p>	<p>Valotuskalusteet puhdistetaan ja lamput vaihdetaan säännöllisin väliajoin vähintään neljän vuoden välein hyvän valotehon varmistamiseksi.</p>			

D15	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Energia, katemateriaali	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Onko kasvihuoneissa käytetyllä katemateriaalilla hyvä lämmöneristyskyky? ---- Laatutarhasuositus --- Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Kasvihuoneiden katemateriaalina käytetään sellaista materiaalia, jonka lämmöneristyskyky on mahdollisimman hyvä.</p> <p>Kasvihuoneissa käytetään katemateriaalina akryyli-, polykarbonaattilevyä tai kaksinkertaista muovikalvoa.</p>			
D16	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Energiaa säästävää tekniikkaa	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Käytetäänkö kasvihuonetuotannossa energiaa säästävää tekniikkaa? ---- Laatutarhasuositus --- Näyttö: suullinen selvitys</p>	<p>Lämmityksessä ja kasvihuoneissa käytetään energiaa säästävää tekniikkaa ja näin vähennetään myytävää tuoteyksikköä kohti muodostuvaa energiankulutusta.</p> <p>Energiaa voidaan säästää esimerkiksi seuraavilla teknisillä ratkaisuilla:</p> <ul style="list-style-type: none"> energiatarvehuippujen tasaamiseksi tuotettu lämpöenergia ohjataan vesivaraajaan sekä asennetaan huoneisiin verhotekniikkaa, joka vähentää katteiden läpi kasvihuoneista poistuvaa energiamäärää. 			
D17	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Energia, kylmävarastot	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Onko kylmävarastoissa lämmönvaihtimeen perustuva jäähdytys? --- Laatutarhasuositus --- Näyttö: suullinen selvitys</p>	<p>Tuotteet pyritään jäähdyttämään mahdollisimman energiatehokkaasti.</p> <p>Vihannesten ja taimien varastoinnissa käytetään hyväksi ulkoilman alhaista lämpötilaa hyödyntävää jäähdytystekniikkaa.</p>			
D18	Energiankäyttö ja ympäristövaikutukset	Energialähteet	Täyttykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Tuotetaanko yrityksen lämpöenergia kotimaisella uusiutuvalla tai teollisuuden ylijäämäenergialla? --- Laatutarhasuositus --- Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Viljelmillä suositetaan lämpöenergian lähteenä kotimaista uusiutuvaa polttoainetta tai teollisuuden ylijäämäenergiaa.</p> <p>Kotimaisia uusiutuvia polttoaineita ovat: hake, puubriketti, puupelletti, peltobiomassa, rakennusteollisuuden kierrätyspuuhake tai teollisuuden käsittelemätön puuhake.</p>			

E. Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö

Työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät arvioidaan ja etsitään keinoja riskien ja kuormituksen vähentämiseen. Yrityksissä tehdään järjestelmällistä laatutyötä, jonka periaatteina ovat muun muassa oman toiminnan säännöllinen arviointi, palautteen keruu ja käsittely, virheistä oppiminen ja tuotannon jatkuva kehittäminen.

E1	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Työturvallisuuden varmentaminen	Täyttykö vaatimus?		
			kyllä	ei	ei koske
P	<p>Onko vaaratekijät selvitetty ja tunnistettu järjestelmällisesti?</p> <p>Löytyykö yrityksestä työsuojelun toimintaohjelma kirjallisena?</p> <p>Löytyvätkö yrityksen sisäiset turvallisuusohjeet?</p> <p>Onko työntekijöiden perehdytys hoidettu asianmukaisesti?</p> <p>---</p> <p>Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin ja koskee kaikkia työnantaja</p> <p>---</p> <p>Näyttö: suullinen selvitys vaaratekijöiden tunnistamisesta, lisäksi kirjallinen työsuojelun toimintaohjelma, dokumentit suoritetuista perehdytyksistä, perehdytysohjeet, sekä yrityksen sisäiset turvallisuusohjeet</p>	<p>Työhön, työympäristöön ja työoloihin liittyvät vaaratekijät on selvitettävä ja ne on tunnistettava järjestelmällisesti.</p> <p>Vaarojen selvittämisessä on otettava huomioon esimerkiksi seuraavat asiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tapaturman ja terveyden menettämisen vaara • työn fyysinen kuormittavuus • kemialliset vaaratekijät • koneiden ja työvälineiden turvallisuus • onnettomuuden vaara ja torjunta, • pelastautuminen ja ensiapu • sattuneet tapaturmat ja vaaratilanteet • ammattitaudit ja työperäiset sairaudet • nuorilla työntekijöillä teetetävät työt. <p>Työnantajalla on oltava turvallisuuden ja terveellisuuden edistämiseksi ja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi ohjelma (työsuojelun toimintaohjelma).</p> <p>Verksamhetsprogrammet skall omfatta följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • työsuojeluvastuun jakautuminen yrityksessä • työterveyshuollon järjestämistapa • työympäristön kuvaus ja kehittämistarpeet • yrityksen sisäiset turvallisuusohjeet • työhön perehdyttämiskäytännöt: <ul style="list-style-type: none"> • Ainakin tuoteturvallisuuteen, hygieniäkäytäntöihin sekä työturvallisuuteen liittyvät asiat on käytävä läpi työntekijälle ymmärrettävällä kielellä. • Perehdyttämisestä laaditaan kirjallinen dokumentti, jonka työntekijä allekirjoittaa. • Dokumentista tulee selvistä läpikäytyt asiat. • työolojen seurantaohjeet • työsuojeluasioiden huomioonotto yrityksen toiminnassa, sekä • toimintaohjelman seuranta ja ylläpito. <p>– Työsuojelulainsäädäntö: www.tyosuojelu.fi hakusanalla "työsuojelu"</p> <p>– Ulkoasiainministeriön ohjeet: www.fomin.fi hakusanalla "kausityö"</p> <p>– Laki nuorista työntekijöistä 19.11.1993/998</p>			

E2	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Hätätilaohjeet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Onko tilalla hätätilaohjeet näkyvällä paikalla?</p> <p>Onko tilalla pelastussuunnitelma?</p> <p>---</p> <p>Laatutarhasuositus, joka tavalla tai toisella myös lakisääteinen vaatimus osana työsuojelun toimintaohjelmaa - koskee kaikkia yrityksiä</p> <p>Huom! Mikäli tilalla majoitetaan vähintään 20 henkilöä, on vaatimus piste E2 pakollinen vaatimus.</p> <p>---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<p>Tuotantopaikasta ja tuotantotiloista on asemapiirros, josta ilmenee selkeästi pelastustoimen osalta kaikki oleelliset asiat kuten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alkusammutuskaluston paikka • ensiapuvälineiden paikka • sähköpääkytkimen, polttoainesäiliöiden, kaasupullojen sekä polttoainesyötön sijainnit • kasvinsuojeluvälinevarasto • ulostuloreitit ja pelastustiet • kokoontumispaikka • ohjeet hätätilanteen varalta. <p>Asemapiirros sijoitetaan yrityksessä näkyvästi kahden eri kohteeseen.</p> <p>Lisäksi vaaditaan Pelastuslain (379/2011) 15 §:ssä tarkoitettu pelastussuunnitelma tiloihin, joita käytetään vähintään 20 henkilön tilapäiseen joukkomajoitukseen sekä yli 1500 neliömetrin teollisuus-, tuotanto- ja varastorakennuksiin.</p> <p>Huom! Korkeatyyppisen ammoniumnitraattilannoitteen (N yli 28 %) varastoinnista on tehtävä kirjallinen ilmoitus pelastusviranomaiselle, jos varastoitavan ammoniumnitraatin määrä on vähintään 1 000 kg ja varastointi kestää vähintään vuorokauden ajan. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin eli vähintään 2 viikkoa ennen varastoinnin aloittamista.</p> <p>– Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738, § 8-10 – Pelastuslaki 379/2011 – VNa 407/2011 pelastustoimesta – MMMa 24/11 – KTMa 59/1999 vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista, muutos 2010</p>			
E3	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Työturvallisuus / Hätäohjeet ja varoitusmerkinnät	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	<p>Ovatko turvallisuusohjeet näkyvillä?</p> <p>Onko sammuttimia ja ensiaputarvikkeita sopivilla paikoilla?</p> <p>Onko vaaranpaikat merkitty varoituskyltein?</p> <p>Löytyvätkö kaikki tarpeelliset tuoteturvallisuustiedotteet?</p> <p>---</p> <p>Perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin – koskee kaikkia työnantajia</p> <p>---</p> <p>Näyttö: silmämääräinen todentaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yrityksessä on oltava ensiapuvälineistöä ja alkusammutuskalustoa. • Häätätilaohjeistuksen tulee sisältää tarkat tiedot yrityksen sijainnista, yleinen hätänumero sekä mahdolliset erityishuomiot tulipalon varalta. Häätätilaohjeistus on tarvittaessa käännettävä sellaiselle kielelle, jota työntekijät ymmärtävät. Häätätilaohjeistuksen tulee olla helposti kaikkien työntekijöiden nähtävissä. • Ensiapuvälineistö ja alkusammutuskalusto on selkeästi merkittävä ja oltava mahdollisimman helposti saatavissa. • Käyttöturvallisuustiedotteet on pidettävä helposti saatavilla siellä missä vaarallisia kemikaaleja käsitellään. 			
E4	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Työturvallisuus / Ensiaputaidot	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	<p>Onko työpaikalla ensiaputaitoisia henkilöitä?</p> <p>Onko lista ensiaputaitoisista henkilöistä yleisesti nähtävillä?</p> <p>---</p> <p>Laatutarhasuositus, joka perustuu lakisääteisiin vaatimuksiin.</p> <p>Huom! E4 on pakollinen vaatimus eräissä ja erityisesti isoissa yrityksissä</p> <p>---</p> <p>Näyttö: koulutustodistukset, luettelo koulutuksen käyneistä</p>	<p>Ainakin osalle yrityksen henkilöstöstä hankitaan tarvittavat ensiaputaidot.</p> <p>Yrityksissä, joissa ei tarvitse olla työsuojeluvastaavaa (säännöllisesti alle 10 työntekijää), jonkun vastuuhenkilön tulee käydä ensiapukurssi.</p> <p>– Työsuojelulaki 738/2002, § 46-47 – Työsuojelulainsäädäntö: www.tyosuojelu.fi hakusanalla "ensiapuvalmius"</p>			

E5	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Työturvallisuus / Tauot	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	Opastetaanko työntekijät riittävään tauotukseen kuormittavassa työssä? --- Laatutarhavaatimus – koskee kaikkia työnantajia --- Näyttö: suullinen selvitys, osa työsuojelun toimintaohjelmaa ja perehdytyskäytäntöjä	<ul style="list-style-type: none"> Kuormittavassa tai elimistöä rasittavassa lämpötilassa tehtävän työn osalta työntekijöitä opastetaan riittävään tauottamiseen. Työn ylimääräinen tauottaminen määritellään työn kuormittavuuden, ilman lämpötilan ja suhteellisen kosteuden mukaisesti. 			
E6	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Työturvallisuus / Suojavarusteet	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	Onko yrityksessä huolehdittu siitä, työympäristön terveyttä haittaavat tekijät on poistettu, ja että työntekijöiden saatavilla on tarvittavia suojavaatteita ja suojaimia? Säilytetäänkö ja huolletaanko suojaimet asianmukaisesti? --- Lakisääteinen vaatimus – koskee kaikkia yrityksiä --- Näyttö: suullinen selvitys ja silmämääräinen todentaminen	<p>Työnantaja on vastuussa työntekijöidensä työturvallisuudesta. Työnantajan kuuluu varmistaa, että työntekijöillä on tarpeelliset suojavarusteet työn suorittamiseksi turvallisesti.</p> <p>Työnantajan kuuluu pitää huoli siitä, että suojavarusteita myös käytetään aina tarpeen mukaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pölyävissä töissä tulee olla käytössä pölyn poisto tai pölynsitominen tai soveltuvia hengityssuojaimia työntekijöiden käyttöön. Meluisissa (yli 80 dB) töissä käytetään kuulosuojaimia. Muissa vaarallisissa kohteissa asianmukaiset suojavarusteet. Kemikaalien käsittelyssä tai kasvinsuojelutyössä käyttöturvallisuustiedotteiden mukaiset tarpeelliset suojaimet ja suojavaatteet. Suojaimille ja suojavaatteille asianmukaiset säilytystilat erillään elintarvikkeista. Suojainten ja suojavaatteiden asianmukaisesta puhdistuksesta ja huollosta on huolehdittava. Aktiivihiihluodattimiin käyttöänsä merkitseminen sekä niiden asiallinen käyttö ja säilytys. 			
E7	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Työturvallisuuden jatkuva parantaminen	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	Analysoidaanko ja kirjataanko läheltä piti -tapaukset? --- Laatutarhasuositus – koskee kaikkia työnantajia --- Näyttö: muistiinpanot tai pöytäkirja	<ul style="list-style-type: none"> Syntyneet tapaturmat ja läheltä piti -tapaukset käydään läpi ja kirjataan. Samalla mietitään, miten riskiä voidaan vähentää. Tapaturmien ja läheltä piti -tapauksien läpikäynnin tarkoituksena on se, että niistä otetaan opiksi ja niiden toistumista pyritään näin välttämään. Yrityksessä kannustetaan työntekijöitä osallistumaan työturvallisuutta lisäävään ideointiin ja toimiin. 			
E8	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Toiminnan strateginen suunnittelu	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	Onko yrityksessä pitkän aikavälin suunnitelma? --- Laatutarhasuositus --- Näyttö: kirjallinen toimintasuunnitelma	<ul style="list-style-type: none"> Yritykseen on laadittu pitkän aikavälin suunnitelma, jonka avulla hahmotetaan sitä yrityksen tavoitetta, johon tähdätään. Yritykseen on laadittu erilaisia toimenpiteitä, joiden avulla tulevaisuuden tavoitetta pyritään saavuttamaan. Asetetuille toimenpiteille määritellään tavoitteet, joiden täyttymistä seurataan säännöllisesti. Toimenpiteet sekä niille määritellyt tavoitteet viedään osaksi yrityksen päivittäistä toimintaa. 			

E9	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Asiakaslähtöisyys, palautteiden käsittely	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	Onko yrityksellä asiakaspalautteiden läpikäynnille ja niiden kirjaamiselle oma käytäntö? --- Laatutarhasuositus --- Näyttö: kerätyt ja kirjatut palautteet ja kirjatut jatkotoimenpiteet	Asiakaspalautteeseen reagoidaan välittömästi. Kertyneet palautteet kirjataan ja ne käydään läpi asianomaisten työntekijöiden kanssa, jotta palautteissa ilmenneiden virheiden ja ongelmien toistuminen voidaan estää.			
E10	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Asiakaslähtöisyys	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	Suunnitellaanko toimintaa asiakkaista systemaattisesti kerätyn tiedon perusteella? --- Laatutarhasuositus --- Näyttö: asiakaskyselyt, laskelmat, muistiinpanot	Yrityksen asiakkaista ja heidän tarpeistaan kerätään tietoa ja saatua informaatiota käytetään yrityksen kehittämisessä, kuten: • asiakastyytyväisyys • asiakkaiden toiveet ja tarpeet • asiakaskohtaiset kate- ja myyntimäärät sekä • uudet asiakaskontaktit.			
E11	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Toiminnan jatkuva parantaminen	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	Onko tapana käsitellä tehtyjä erehdyksiä ja vahinkoja yhdessä henkilöstön kanssa? --- Laatutarhasuositus --- Näyttö: pöytäkirja tai muistiinpanot läpikäynneistä	• Yrityksessä syntyneet taloudellista tai aineellista menetystä aiheuttaneet vahingot, unohtamiset, laiminlyönnit, väärinkäsitykset ym. sekaannukset ja erehdykset kirjataan ja käydään läpi, jotta ongelmia ja vahinkoja voitaisiin ehkäistä ja niiden toistuminen estää. • Myös työntekijöiltä saadut ehdotukset toiminnan parantamiseksi kirjataan ja käydään läpi.			
E12	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Tulosten mittaaminen	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	Onko toiminnan tuloksellisuuden seuraamiseen liittyviä mittareita? --- Laatutarhasuositus --- Näyttö: laskelmat tai seurantaraportit	Yrityksen tuotannolle ja muulle toiminnalle asetetaan mittareita ja niistä saatu tieto arvioidaan säännöllisin väliajoin. Kerättyä tietoa sovelletaan yrityksen toiminnan suunnittelussa, ohjauksessa ja kehittämisessä. Mittavia asioita voivat olla esimerkiksi (vähintään yhden ehdon tulee täytyä): • asiakastyytyväisyys • myynti ja kate/asiakas • myynnin kehittyminen • työhyvinvointi ja -tyytyväisyys • työmenekin seuranta • satomäärä pinta-alaa kohden • myyntikelpoisen sadon määrä kokonaissadosta tuotantopanosten määrä suhteutettuna satomäärään ja katetuottolaskelmat • kirjanpidon kuukausiraportit (suoriteperusteiset), • kassavirtalaskelmat (maksuperusteiset) • ennen tilikauden alkua laadittu budjetti, jota voidaan päivittää tilikauden edetessä. Huom! Työntekijöiden sairauspoissaolo-, työaika- ja ylityöseuranta on työaikalain perusteella pakollinen			

E13	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Viljelijän ammattitaidon vahvistaminen	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	Vahvistaako yrittäjä ammattitaitoaan jatkuvalla kouluttautumisella? --- Laatutarhasuositus --- Näyttö: suullinen selvitys	Tietämystä ja osaamista pidetään yllä ja parannetaan osallistamalla erilaisiin koulutustapahtumiin, seuraamalla alan julkaisuja sekä osallistamalla viljelijäyhteistyöhön ja opintomatkoihin.			
E14	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Työntekijöiden osallistaminen yrityksen kehittämistoimintaan	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	Työntekijöitä kannustetaan tekemään aloitteita ja ideoimaan ehdotuksia yrityksen toiminnan parantamiseksi. --- Laatutarhasuositus --- Näyttö: suullinen selvitys	Työntekijät otetaan mukaan yrityksen kehittämiseen. Yrityksellä on toimivat käytännöt työntekijöiden ehdotusten ja aloitteiden keräämiseksi ja niiden käsittelylle, kuten esimerkiksi: • säännölliset kehityskeskustelut • henkilöstöpalaverit • aloitelaatikko ja aloitteiden käsittelymenettely • ideointikilpailut • tiimit • kehittämiseen kannustava palkitsemisjärjestelmä.			
E15	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Työntekijöiden osaamisen vahvistaminen	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
V	Osallistuvatko työntekijät ammattitaitoa parantaviin koulutuksiin? --- Laatutarhasuositus --- Näyttö: koulutusrekisteri, kirjallinen koulutus-suunnitelma tai koulutuskalenteri	Työntekijöiden ammattitaitoa ylläpidetään ja osaamista parannetaan. Työntekijöiden osaaminen kartoitetaan säännöllisesti ja työntekijöille suunnitellaan työtehtävään sopivaa koulutusta.			
E16	Yrityksen järjestelmällinen kehittäminen ja vastuullinen työvoiman käyttö	Itsearviointi	Täyttyykö vaatimus? kyllä ei ei koske		
P	Löytykö kirjallinen tai sähköinen itsearviointiraportti? Onko suoritettu itsearviointi dokumentoitu ja päivätty? Onko todetut poikkeamat pakollisissa ehdoissa korjattu ja onko tehdyistä korjauksista merkintä raportissa? --- Laatutarhavaatimus --- Näyttö: itsearviointiraportti	• Laatutarha-itsearviointi on tehtävä ja lähetettävä Kotimaiset Kasvikset ry:lle sen vuoden loppuun mennessä, jolloin tulee kuluneeksi kaksi vuotta edellisestä auditoinnista. • Itsearvioinnissa käytetään Kotimaiset Kasvikset ry:n sähköistä itsearviointikyselyä tai Laatutarha-auditointilomaketta. • Kaikissa pakollisissa ehdoissa ilmenneet poikkeamat on korjattava mahdollisimman pian. Suoritetut korjaukset ja korjausajankohta tulee myös selvitä raportista.			

Arkistointiajat:

- Käyttöönoton jälkeen veden laatu on tutkittava vähintään kolmen vuoden välein. Uusin tutkimustodistus tulee säilyttää siten, että se on pyydettyessä esitettävissä tai jälkikäteen toimitettavissa valvontaviranomaiselle.
- Kasvinsuojeluaineista säilytetään kirjanpitoa 3 vuotta.
- Ympäristökorvauksen osalta viljelymuistiinpanojen säilytysaika on edelleen 5 vuotta.
- Alkutuotantoasetuksen mukaisesti kirjanpidolle asetetut vaatimukset ovat jäljitettävyyden osalta 1 vuosi (alkutuotannon tuotteiden toimittaminen tilalta), muuten 3 vuotta.

